

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

**Místní akční skupina
jako nositel regionálního rozvoje**

Radka Zábřahová

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Radka Zábrahová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Místní akční skupina jako nositel regionálního rozvoje

Název anglicky

Local action group as the bearer of regional development

Cíle práce

Hlavním cílem návrh zapojení MAS do regionálního rozvoje na vybraném území ((MAS Podlipansko, MAS Lípa pro venkov). Dalším cílem je zjistit názor občanů na činnost vybrané MAS v jejich regionu a porovnání aktivit místní akční skupiny Podlipansko s místní akční skupinou Lípa pro venkov. Dalším dílčím cílem bude sledování aktivity MAS a zhodnocení či porovnání počtu připravovaných a již realizovaných projektů vybraných MAS.

Metodika

Teoretická část a charakteristika prostředí (MAS Podlipansko, MAS Lípa pro venkov) bude vycházet ze studia dokumentů. Terénní šetření bude provedeno pomocí dotazování na území šetřených MAS a bude zaměřeno na názory občanů na působení MAS v jejich regionu. Kvalitativní šetření bude probíhat pomocí polostrukturovaných rozhovorů s aktéry působících MAS. Výsledky budou diskutovány a bude stanoven závěr. Osnova práce: Úvod, Cíl a metodika, Charakteristika prostředí, Terénní šetření a jeho zhodnocení, Závěr, Seznam použitých zdrojů, Přílohy.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

Místní akční skupina (MAS), MAS Podlipansko, MAS Lípa pro venkov, Regionální rozvoj, Region, Strategický plán Leader, Program rozvoje Venkova, spolupráce, dotace

Doporučené zdroje informací

BLAŽEK, Jiří., UHLÍŘ, David.: Teorie regionálního rozvoje nástin, kritika, klasifikace. Nakladatelství Karolinum, Praha 2002, ISBN 80-246-0384-5

DISMAN, Miroslav. Jak se vyrábí sociologická znalost. 3. vydání. Praha: Karolinum, 2000. 374 s. ISBN 80-7184-141-2

GIDDENS, Anthony. Sociologie. Praha: Argo. 1999. s. 595. ISBN 80-7203124-4

HEŘMANOVÁ, Eva.: Koncepty, teorie a měření kvality života, Slon, 2013. ISBN 978-80-7419-106-0

HOLUB, Zbyněk. Region, regionalismus a regionalisté. České Budějovice, 2007. 175 s. ISBN 978-80-86708-39-3

Kolektiv autorů: Úvod do regionálních věd a veřejné správy, 2. vydání, Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o. 2007. ISBN 978-80-7380-086-4

MATES, Pavel., WOKOUN, René. Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy. 1. vydání.

Praha: Prospektum spol. s.r.o., 2001. 196 s. ISBN 80-7175-100-6

STIMSON, Robert John., STOUGH, Roger., NIJKAMP, Peter.: Endogenous Regional Development: Perspectives, Measurement and Empirical Investigation, Edward Elgar Publishing, 2011, ISBN 978-1-8409804561

WOKOUN, René, MATES, Pavel. Management regionální politiky a reforma veřejné správy. Praha: LINDE. 2006. ISBN 80-7201-547-8

Předběžný termín obhajoby

2015/16 ZS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Pavla Varvažovská

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2014

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 18. 11. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci „Místní akční skupina jako nositel regionálního rozvoje“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze 25. 11. 2015

.....
podpis

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Pavle Varvažovské za vedení práce. Velký dík patří představitelům obcí a zaměstnancům MAS, kteří si udělali čas na zodpovězení mých otázek.

.....
podpis

OBSAH

1	ÚVOD	8
2	CÍL PRÁCE a METODIKA	9
3	TEORETICKÁ ČÁST	10
3.1	VYMEZENÍ POJMŮ SOUVISEJÍCÍCH S TEMATEM	10
3.2	NÁRODNÍ SÍŤ MAS ČR	23
3.2.1	PROGRAM LEADER	25
3.2.2	INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM	27
4	CHARAKTERISTIKA PROSTŘEDÍ	29
4.1	STŘEDOČESKÝ KRAJ	29
4.2	MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY	30
4.2.1	MAS PODLIPANSKO	33
4.2.2	MAS LÍPA pro VENKOV	38
4.2.3	PROJEKTY MAS PODLIPANSKO A LÍPA PRO VENKOV	41
5	TERÉNNÍ ŠETŘENÍ	45
5.1	KVANTITATIVNÍ ŠETŘENÍ	45
5.2	KVALITATIVNÍ ŠETŘENÍ	48
5.3	ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ a DOPORUČENÍ	51
6	ZÁVĚR	54
7	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	56
	SEZNAM OBRÁZKŮ	58
	SEZNAM TABULEK	58
	SEZNAM GRAFŮ	56
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	59
	SEZNAM PŘÍLOH	60
	Příloha č. 1 Otázky pro řízený rozhovor s představiteli vybraných obcí	61
	Příloha č. 2 Dotazník pro terénní šetření	62
	Příloha č. 3 Vzorce pro výpočet a sílu statistické závislosti	64

Místní akční skupina jako nositel regionálního rozvoje

Local Action Group as a supporter of regional development

Souhrn

Bakalářská práce se zabývá problematikou místních akčních skupin jako významného nositele regionálního rozvoje. Pro tuto práci byly vybrány Místní akční skupina Podlipansko a Místní akční skupina Lípa pro venkov.

Teoretická část je věnována především všeobecným, základním a úzce spjatým pojmům souvisejícím s tématem. Bakalářská práce se také věnuje konkrétnímu představení dvou vybraných místních akčních skupin.

Cílem praktické části je zjistit názory občanů a představitelů obcí na činnosti místních akčních skupin a dále také prozkoumat jejich vědomosti o fungování a existenci MAS. Zkoumání aktivity místních akčních skupin a vědomostí občanů bude provedeno pomocí terénního dotazníkového šetření. Toto šetření bude vykonáno v oblasti územní působnosti vybraných místních akčních skupin. Výsledky dotazníkového šetření jsou v závěru práce porovnávány a interpretovány.

Summary

This bachelor thesis deals with Local Action Groups as bearers of regional development, especially LAG Podlipansko and LAG Lípa pro venkov.

The theoretical part is dedicated to basic general and closely connected concepts related to regional development. Furthermore, it deals with the introduction of the selected Local Action Groups.

The aim of the practical part is to find out opinions of citizens and community representatives on activities of LAGs and also to explore their knowledge about the functioning and existence of LAGs. Exploring activities of local action groups and awareness of citizens will be carried out through field questionnaire. This questionnaire will be using in the territorial scope of selected local action groups. The results of the questionnaire are compared and interpreted in the end of the thesis.

Klíčová slova: Místní akční skupina (MAS), region, regionální rozvoj, obec, regionální politika, Program Rozvoj venkova, dotace, Strategický plán Leader.

Keywords: Local action group (LAG), region, regional development, community, regional politics, development of the region, grants, strategic plan Leader.

1 ÚVOD

Bakalářská práce se zabývá problematikou místních akčních skupin, jakožto významných nositelů regionálního rozvoje. Místní akční skupiny vznikají jako sdružení zástupců firem, obcí, neziskových organizací a mnoho dalších subjektů, které mají ve většině případů společný zájem, a to zájem o rozvoj určitého regionu. Jako po celém světě, tak i v České republice jsou mezi regiony značné disparity a právě místní akční skupiny podporují a rozvíjí regiony a snaží se tak o snížení jejich rozdílností. Místní akční skupiny fungují jako zprostředkovatel grantu či dotace pro fyzické i právnické osoby. V každém regionu se najdou lidé, kteří by se chtěli na podpoře regionu sami nějak podílet a právě díky fungování místních akčních skupin je toto možné. Projekty totiž většinou vytváří sami lidé, kteří se v daném regionu pohybují, a tak dobře znají jeho potřeby. Místní akční skupiny, dále jen MAS, tedy tímto způsobem umožňují lidem podílet se a spolurozhodovat o rozvoji a změnách v jejich obci či regionu.

Problematika MAS a činnosti lokálních aktérů jsou v poslední době velmi atraktivním a diskutovaným tématem, a proto pro vypracování této bakalářské práce byly konkrétně vybrány dvě místní akční skupiny. Místní akční skupina Podlipansko se sídlem ve středočeském městě Pečky, které se nachází převážně na území okresního města Kolín a jako druhá byla vybrána Místní akční skupina Lípa pro venkov, která sídlí také ve středočeském městě Zbraslavice nedaleko okresního města Kutná Hora. Tyto dvě místní akční skupiny byly zvoleny právě proto, že sídlí nedaleko města Zásmyky, ve kterém bydlím. Místní akční skupina Lípa pro venkov byla vybrána, jelikož do její územní působnosti spadají obce, které se nachází v blízkém okolí města Zásmyky a zároveň i poblíž obcí, které spadají pod Místní akční skupinu Podlipansko. Místní akční skupina Podlipansko byla zvolena díky tomu, že město Zásmyky do ní přímo patří.

V bakalářské práci jsou vymezeny teoretické pojmy související s tématem, blíže představeny konkrétně vybrané místní akční skupiny a ukázky jejich projektů. V kvantitativním šetření je zjišťováno podvědomí a znalosti respondentů o vybraných místních akčních skupinách. Dále v kvalitativním šetření jsou zjišťovány názory představitelů obcí na činnosti a působení MAS, pod které územně spadají. Na závěr této práce bylo vše zhodnoceno a byla sepsána doporučení a zjištění pro účely místních akčních skupin.

2 CÍL PRÁCE a METODIKA

CÍL PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce je zjistit jakou úlohu mají místní akční skupiny v regionálním rozvoji. Práce je zaměřena na činnosti, financování a postavení MAS Podlipansko vůči ostatním místním akčním skupinám v České republice. Pro porovnávání byla vybrána MAS Lípa pro venkov. Dílčím cílem je charakteristika a konkrétnější představení těchto dvou vybraných MAS a dále také zjištění, jakými způsoby se podílí na regionálním rozvoji ve svém regionu, způsoby financování a zjištění, jakými způsoby přispívají ke zvýšení kvality života občanů. Dalším cílem této práce je zjistit informovanost občanů a představitelů obcí o existenci a fungování místních akčních skupin a dále také zjistit názory občanů a představitelů vybraných obcí na činnosti MAS v jejich regionu.

METODIKA

První část práce bude vycházet z teoretického vymezení a charakteristiky daného tématu. V teoretické části budou definované základní pojmy spjaté s tématem. Dále práce obsahuje představení MAS Podlipansko a MAS Lípa pro venkov. Informace budou získány z primárních i sekundárních zdrojů jako například z kroniky, odborné literatury, zpravodaje, internetových stránek vybraných MAS a z rozhovorů se členy MAS.

V praktické části bude provedeno kvantitativní terénní šetření. Šetření bude provedeno v obcích, jež spadají do územní působnosti vybraných MAS. Respondenti kvantitativního šetření budou vybráni na základě kvótního výběru, což znamená v různém pohlaví, věku i s různým sociálním smýšlením. Dále práce bude obsahovat také kvalitativní šetření, které bude provedeno pomocí řízeného rozhovoru se třemi vybranými představiteli obcí z Místní akční skupiny Podlipansko a se třemi vybranými představiteli obcí z Místní akční skupiny Lípa pro venkov.

Závěr práce bude obsahovat porovnání, zhodnocení a interpretaci výsledků kvalitativního i kvantitativního šetření. V úplném závěru budou sepsána zjištěná fakta, návrhy a doporučení pro účely místních akčních skupin.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 VYMEZENÍ POJMŮ SOUVISEJÍCÍCH S TEMATEM

REGION

Region je z geografického hlediska definován jako rozdělení zemského povrchu na jednotlivé části. V novověké geografii se s rozdělením regionu pojí myšlenka přirozeného rozdělení na samotných vlastnostech povrchu země. Takovéto rozdělení je opakem dělení „umělého“, zřízeného člověkem. Podle zákona č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje je region územní celek vymezený podle administrativních hranic krajů, okresů správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem, správních obvodů obcí s rozšířenou působností obcí nebo sdružení obcí.

Již dlouhá léta se odborníci snaží vytvořit jakousi přijatelnou definici pojmu region. Tento termín region, popřípadě rajón je používán v mnoha regionálních pracích v různém smyslu. Ve většině případů je tedy chápán jako komplex regionálních rozdílů krajinné sféry.

Důležitou vlastností regionu je jejich struktura, podle které jsou rozlišovány základní geografické typy regionu, a to homogenní a nehomogenní (heterogenní, nodální, spádové, uzlové a funkční) regiony. Homogenní regiony se vyznačují stejnorodostí svých vlastností. Zde jde o nalezení shody mezi regiony například o nalezení regionů s převahou pěstování brambor či obilí, nalezení přibližně stejně hustě osídlených regionů nebo určení oblasti, které mají shodný hornatý či naopak nížinatý reliéf. Homogenita není však nikdy zcela absolutní, vždy se projevují určité rozdílnosti. Zatímco nehomogenní regiony mají funkční jednorodost, ale nestejnorodé vlastnosti. „*Nehomogenní region je vymezen na základě vzájemně na sebe působících prostorových prvků a určení postavení těchto prvků v hierarchické stupnici. Příkladem nodálních regionů jsou spádové regiony, vymezené oblastmi, ze kterých lidé jezdí pracovat nebo nakupovat do centra. K hlavním prvkům nehomogenního regionu patří přesuny obyvatelstva, zboží, surovin, dopravní sítě a jejich soustředění. Hranice heterogenních regionů jsou pak v místech, kde slábnou nebo zcela mizí funkční vazby mezi centrem a zázemím*“ (Žižka a kolektiv, 2013, :32)

Regiony se podle administrativního dělení člení také do jednotek NUTS¹ a do jednotek LAU², tzv. místní samosprávné jednotky, které zahrnují obce a okresy. Toto dělení zavedl statistický úřad EU v roce 1988 pro potřeby statistického sledování, pomocí něhož zpracovává a hodnotí ekonomickou a sociální situaci v jednotlivých regionech. Dělení do tzv. NUTS regionů platí pro všechny členské, přistupující i kandidující státy do EU. Cílem tohoto dělení je tedy zajištění možnosti celkového porovnání regionů a to například v makroekonomickém ukazateli, jako je HDP, nezaměstnanost apod. Podle M. Žižky členíme regiony do dalšího dělení. (Žižka a kolektiv, 2013)

Tabulka 1 Dělení regionů do jednotek NUTS v ČR

NUTS 0	stát ³
NUTS 1	území ČR
NUTS 2	regiony soudržnosti
NUTS 3	kraje
LAU 1	okres
LAU 2	obec

Zdroj: vlastní zpracování

1) Strukturálně postižené regiony

jsou regiony, které jsou typické vysokým zastoupením těžebního a těžkého průmyslu a vysokým stupněm urbanizace. Pro strukturálně postižené regiony je též typická nadprůměrná nezaměstnanost.

¹ Nomenclature of Territorial Unit for Statistics

² Local Administrative Units

³ V České republice NUTS 0 a NUTS 1 splývají.

2) Hospodářsky slabé regiony

jsou charakteristické nízkou životní úrovní tudíž i špatnou ekonomickou situací obyvatel a vysokou nezaměstnaností.

3) Venkovské a ostatní regiony

jsou většinou územím s nižším stupněm urbanizace a ekonomického rozvoje, nízkou hustotou zalidnění, mají vyšší podíl zaměstnanosti v zemědělství. Do této skupiny řadíme například pohraniční regiony, bývalé vojenské prostory, regiony postižené živelnými pohromami, regiony se silně narušeným či poškozeným životním prostředím atd.

Tyto tři skupiny dělení regionů spadají do tzv. nadskupiny regionů se soustředěnou podporou státu. Jedná se tedy o nejvíce problémové části ČR. Regiony se soustředěnou podporou státu jsou vymezeny na základě zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje a to konkrétně v § 4.

EUROREGION

Euroregion neboli nejvyzrálejší příhraniční struktura. Podle geografické charakteristiky se jedná o území, ve kterém se odehrává proces spolupráce. Dle institucionální charakteristiky se jedná o euroregion jako o organizaci, jež byla založena za účelem rozvoje přeshraniční spolupráce. Pro euroregion je typická jeho koordinační a zprostředkovávající funkce. *„Z pohledu širšího vnímání euroregionu lze za euroregion označovat buď jednu z národních částí přeshraničního euroregionu, nebo celý přeshraniční euroregion, tj. všechny části euroregionu jako jeden celek.“* (Žižka a kolektiv, 2013, :37)

V České republice je v současné době v provozu 13 euroregionů. Již na začátku 90. let začaly vznikat euroregiony na česko-německé hranici. V letech 1991 - 1993 byly založeny euroregiony Nisa, Labe a Krušnohoří, Egrensis a Šumava. V období od roku 1996 - 2002 vznikly další euroregiony a to: Glacensis, Praděd, Těšínské Slezsko a Silesia (na česko-polské hranici), jako další pak euroregiony Pomoraví, Beskydy, Bílé Karpaty a Silva Nortica (na česko-slovenské a česko-rakouské hranici).

Nejčastější oblastí podpory euroregionů je rozvoj cestovního ruchu. Dalšími klíčovými oblastmi podpory jsou: životní prostředí, doprava, kultura, aktivity v oblasti sportu, školství a hospodářství.

„Podstatou členské základny každé české části euroregionu tvoří města a obce z předem definovaného území euroregionu. Členy jsou obce většinou samostatně, někdy jsou členy jejich sdružení v podobě svazků obcí nebo mikroregionů. Evropská komise tuto činnost co možná nejvíc podporuje. Členská základna euroregionů bývá stabilní. Zajímavostí také je, že obce mohou být i ve více euroregionech. Celkem je v euroregionech zapojeno 1082 obcí, což je něco málo přes 17 % z celkového počtu obcí v ČR.“ (Žižka a kolektiv, 2013, :37)

MĚSTA, MĚSTSKÉ REGIONY

Podle R. Wokouna (2004) je město sociální organismus, který je geograficky vymezený a relativně stabilní. Je charakterizován souborem dynamických, základních a specifických charakteristik, které ho odlišují od jiných forem osídlení.

Typ určité městské oblasti závisí na mnoha urbanistických faktorech, jako je např.: jeho sociální struktura, politická situace, demografická skladba, sociální stav a životní a kulturní úroveň jeho obyvatel. Každé město i městský region je charakterizován počtem obyvatel, jejich hustotou a sociální či profesní strukturou obyvatel. Tyto faktory se mění spolu s ubíhajícím časem. Druhy měst lze vymezit podle jeho velikosti, polohy, půdorysu, z hlediska vývoje, dle administrativně právního postavení sídel, etnické charakteristiky a dalších.

Při dělení měst podle velikost většinou používáme čtyřstupňovou klasifikační soustavu:

- malá města,
- středně velká města,
- velkoměsta,
- metropole.

„Začátek vymezení městských regionů má své počátky v roce 1933, kdy byla publikována disertační práce geografa W. Christallera, který aplikoval teorii centrálních míst na území jižního Německa. Hlavní cílem při vymezení městských regionů je zkoumání vnitřních

vztahů, které se váží na kritérium, podle kterého jsou městské regiony vymezeny. Jedná se zejména o dojíždějící proudy, jež lze rozdělit na dojíždění do zaměstnání, za vzděláním, za obstaráváním zboží, nemocničními službami apod.“ (Žižka a kolektiv, 2013, :45)

VENKOV, VENKOVSKÁ SÍDLA

Sídlo je základní jednotkou osídlení. Sídlem je myšleno každé obydlené místo včetně příslušných ploch, které jeho obyvatelé využívají. Venkovská sídla jsou tou starší formou ve vývoji sídel. V dřívějších dobách byla venkovská sídla a osídlení venkova spojováno výhradně se zemědělským hospodařením. Postupe času a vývoje docházelo ke změnám ve venkovských sídlech. *„Podle mnoha autorů se na našem území vyvinuly v podstatě tři typy venkovského území:*

- 1) klasická venkovská sídla, tvořící kompaktní sídelní jednotky hierarchicky uspořádané, z nichž některé plní úlohu nodálních center pro své bezprostřední zázemí,*
- 2) venkovská sídla v zázemí významných center osídlení, s funkční dělbou rolí mezi dominantním centrem (městského typu) a venkovskými sídly, což vede k novému prostorovému uspořádání, architektonické a urbanistické ztvárnění sociálně-ekonomické struktury,*
- 3) venkovská sídla ležící ve vnějších nebo vnitřních periferních územních státních.“*
(Wokoun, 2011, :30)

I v dnešní době stále ještě u většiny venkovských sídel přetrvává a převažuje zemědělská funkce, která se podílí do jisté míry i na vnějším vzhledu venkovských sídel. Venkovská sídla jsou tvořena venkovskými sídelními jednotkami. Venkovské sídelní jednotky si uchovaly z minulosti propojení obytné části s částí hospodářskou. Hospodářskou částí jsou myšleny například stodoly, sýpky, stáje či kůlny.

V důsledku rozdílu počtu usedlostí dělíme venkovská sídla do třech velikostních kategorií:

- 1) Samota
- 2) Víska
- 3) Vesnice

Samotou se rozumí obydlí, které má dosti velký odstup od ostatních zemědělských usedlostí. Prostor mezi samotou a nejbližšími okolními domy nesmí být obsazené plochami,

které by příslušely k domu tj. zahrady, dvory, ale musí být zaplněné plochou jiného charakteru jako například les, pole nebo louka.

Víska je charakterizována seskupením čtyř až pěti usedlostí. Pokud by se začala rozrůstat v důsledku rozvoje spojeného s výstavbou dalších domů, může se přeměnit ve *vesnici*.

Vesnice je tvořena honosnějším počtem zemědělských usedlostí. Na rozdíl od předchozích dvou skupin ve vesnici také najdeme zpravidla několik budov nezemědělského charakteru, jako jsou školy, kostely, hospody aj.

Podle R. Wokouna (2004) venkov nejen v českých zemích, ale i v evropských zemích procházel a stále prochází různými vývojovými etapami, které se odrazily v rozmanitosti a v diferenciaci toho území. Při vymezení obsahu pojmu v literatuře je možno se setkat s následujícími hlavními kritérii:

- urbanistický a architektonický ráz ovlivněný stále ještě zemědělstvím,
- nízká hustota obyvatel,
- typem vlastnictví domů a pozemků,
- preference bydlení,
- úzké spojení sídel s přírodou a krajinou,
- zvláštní sociální vztahy a jejich intenzita,
- hodnotová orientace a její struktura.

V České republice žije ve venkovském prostoru zhruba 40,5 % obyvatel.
(Wokoun, 2011, :32)

REGIONALISMUS

Regionalismus - „*Nejčastěji je regionalismus definován jako pocit charakteristické zvláštnosti, skupinového vědomí nebo regionální identifikace a loajality, sdílený lidmi, kteří žijí v určitém regionu nebo konkrétním území. Tato definice vyjadřuje spíše tradiční obsah regionalismu, vázaného na přetrvání kulturních a historických tradic ve vývoji určitých území. Explicitně však neobsahuje ekonomickou a politickou dimenzi.*“ (Wokoun, 2011, :15)

V současné době se regionalismus dá definovat komplexnějšími definicemi a obsahy než v minulosti. V dnešní době je možno se setkat s mnohými různorodými definicemi regionalismu a dalšími pojmy, které s ním souvisejí. Například veřejná správa vnímá regionalismus jako snahu vymezit a definovat územní celky pro novou úroveň vlády a správy (tj. mezinárodní i lokální úroveň), aby veřejná správa a regionální plánování byli efektivnější a více výkonnější. Dále Politický regionalismus představuje regionální aspirace například pro získání politické autonomie nebo regionální samosprávy. „*V evropském měřítku často nastává situace, kdy centrální vláda vytváří regiony, kterým ale neposkytuje žádné rozhodovací pravomoci jako politickému nebo institucionálnímu subjektu (příkladem jsou Řecko, Švédsko, Irsko, Dánsko, Maďarsko). V tomto případě se mluví o tzv. funkčním regionalismu*“⁴.“ (Wokoun, 2011, :15)

Regionalismus v českých zemích má historické kořeny, jež jsou spojovány s procesem vývoje novodobého českého státu a také se vznikem samostatného demokratického státu československého v roce 1918. Počátky regionalismu u nás se pojí s kulturní, leckdy i etnickou emancipací. Velmi diskutovanými tématy byly nejen politické a správní, ale také hospodářské a sociální otázky, které musel nově vzniklý československý stát řešit.

„*Nemalou úlohu hrály také otázky česko-německých vztahů. Odborná veřejnost tak dala velmi silný impuls regionálnímu hnutí, které zejména v některých regionech navázalo na tradici regionalismu konce 19. století. V té době také vrcholila spolková činnost, která odrážela nejen politickou emancipaci českého státu, ale poznamenala také regionalistické hnutí v meziválečném období. Přes počáteční obavy ze separatismu, který by mohl ovlivnit vývoj nově vzniklého Československa, se regionální hnutí začalo úspěšně rozvíjet. V odborných diskusích byla značná pozornost věnována vymezení pojmu region i pojmu regionalismu. Z hlediska náplně i obsahu se jednalo o komplexní přístup, který upřednostňoval propojení geografických, ekonomických, sociologických i kulturních aspektů rozboje jednotlivých regionů e celé země. Regionalismus byl chápán nejen jako ideový směr, ale také jako metoda a přístup řešení ekonomických, politických i sociálně-kulturních problémů.*“ (Wokoun, 2011, :18 - 19)

⁴ Fiala, Říhová a kolektiv, Úloha politických aktérů v procesu decentralizace, Olomouc, Praha 2002

Regionalismus vytváří regiony zesponu (zdola nahoru), je spojen s politickým a ideologickým zázemím obyvatel daného regionu. Podle teorie regionalismu jsou regiony definovány pomocí lidí, kultury nebo jazyka. Tyto znaky jsou pokládány za ukazatele existence politické jednotky.

„Regionalismus je možné také chápat jako úsilí o větší samostatnost a nezávislost oblastí, při němž se regiony snaží stát plnoprávními aktéry. Jinými slovy, regionalismus představuje snahu ze strany regionů o decentralizace a přidělení vyšší míry kompetencí regionům, aby se staly skutečnými aktéry v decentralizovaném, případně federálním státě.“ (Miroslav Žižka a kolektiv, 2013, :29 - 30)

REGIONALIZACE

„Regionalizací nazýváme činnost směřující k vymezování regionů. Podle cíle a druhy sféry, respektive druhu prostoru, který se delimituje, též v závislosti na historickém vývoji geografie jako vědy, na celkové úrovni poznání a tvořivé individualitě a informací vědeckého pracovníka se tato činnost opírá o různé metody. Regionalizace je tedy zpracování informací o rozmístění předmětů a jevů na zemském povrchu.“ (Wokoun, 2011, :90)

Regionalizací je chápán proces, v němž se uměle vytvářejí regiony shora dolů, (iniciativa z centra). Předpokladem je vytvoření nové úrovně teritoriální organizace státu. Podle J. Čmejřka (2004), který hovoří o regionalizaci jako o procesu rostoucího významu regionů v politickém rozhodování, bývá potřeba regionalizace a decentralizace zdůvodňována potřebou zefektivnit výkon veřejné správy. Tento proces také do značné míry souvisí s evropským integračním procesem, zejména se strukturální a regionální politikou EU.

REGIONÁLNÍ POLITIKA

Podle zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje je regionální politika vnímána jako soustavná činnost státu, regionálních a lokálních aktérů, jejímž cílem je nastavit v České republice vyvážený a souladný rozvoj jednotlivých regionů a snižovat tím tak existující rozdíly a přispět tak ke zlepšení hospodářské struktury. Pro regionální politiku je základním předpokladem legislativní zakotvení, vycházející ze zákonných norem jako jsou například:

- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích,
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích,
- Zákon č. 132/2000 Sb., o změně a zrušení některých zákonů souvisejících se zákonem o krajích, obcích a zákonem o hlavním městě Praze,
- Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje v platném znění. (Wokoun, 2011, :140)

Snaha o vyvážený rozvoj jednotlivých regionů nemá být chápána jako snaha o zajištění poskytnutí stejného rozvoje ve všech regionech, ale tak aby byl vývoj v regionech proporcionální a aby byla vytvořena rovnost šancí jednotlivých regionů. Regionální politika se snaží o co nejefektivnější využití jejich demografického, hospodářského, přírodního, sociálního a kulturního potenciálu.

Základním nástrojem regionální politiky, za kterou podle zákona odpovídá Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) je Strategie regionálního rozvoje České republiky, tj. základní koncepční dokument regionálního rozvoje. Zařizuje návaznost národní regionální politiky s regionální politikou EU a dalšími odvětvovými politikami, které ovlivňují rozvoj území. Regionální politika se také věnuje specifickým problémům rozvoje venkova. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR).

NÁSTROJE REGIONÁLNÍ POLITIKY

Nástroje regionální politiky jsou většinou děleny do dvou základních skupin, a to na nástroje makroekonomického a mikroekonomického charakteru.

Makroekonomické nástroje jsou omezovány v důsledku regionálních problémů například udržováním inflace na určité úrovni, udržování vyrovnané platební bilance nebo realizací cílů průmyslové či agrární politiky. *„Prostřednictvím státního rozpočtu dochází vždy k meziregionálnímu přerozdělování. Mechanismus této redistribuce spočívá v systému daní a odvodů na jedné straně a ve struktuře výdajů státního rozpočtu na druhé straně. Vysoce příjmové regiony přispívají nadprůměrně do státního rozpočtu, než tak činí regiony s nízkými příjmy obyvatelstva i firem. Tato skutečnost je ještě zesilována při progresivní konstrukci daní a odvodů, naproti tomu zejména prostřednictvím sociálních výdajů plyne více*

prostředků do nízkopříjmových regionů. Obdobným způsobem budou působit i výdaje na veřejný sektor.“ (Wokoun, 2011, :100)

Hlavní cílem monetární politiky je ovlivnění celkového množství peněz v ekonomice. Využívání monetární politiky, ve vztahu k regionálním problémům, je omezené v důsledku k jejím negativním vlivům na inflaci. Regionalizace monetární politiky může být vykonávána prostřednictvím usnadňování přístupu k úvěrům ve vybraných regionech, výše úrokové míry, ale i lhůt splatnosti. Vliv monetární politiky na politiku regionální nelze jednoznačně určit, jelikož část takto získaných prostředků, je převáděn do ostatních regionů v důsledku meziregionálních vazeb. (Wokoun, 2011, :101)

Důležitým posláním mikroekonomických nástrojů regionální politiky je ovlivňování rozhodnutí ekonomických subjektů o jejich prostorové lokalizaci. Dle zaměření ekonomických subjektů, bývají mikroekonomické nástroje rozdělovány do dvou skupin:

- 1) nástroje ovlivňující prostorový pohyb pracovních sil,
- 2) nástroje působící na prostorový pohyb kapitálů.

Tyto nástroje mívají podobu určitých finančních částek, které jsou účelově poskytované. Jedná-li se o částky, které plynou ze státního rozpočtu, jde konkrétněji o fiskální politiku, tedy o jeden z makroekonomických nástrojů. Částky však také mohou plynout z lokálních či regionálních rozpočtů. Hlavní náplní mikroekonomických nástrojů je tedy jakési obnovení rovnováhy na regionálních trzích práce a to ovlivňováním jedné či obou stránek tohoto vztahu čili práce a kapitálu. (Wokoun, 2011, :102)

REGIONÁLNÍ ROZVOJ

Regionální rozvoj jako pojem je těžko definovatelný, je to široký pojem, jehož definice jsou nejednotné. Tento pojem zahrnuje širokou škálu aktivit, které považují jako obecný cíl zlepšení socioekonomické úrovně regionů či obcí.

Regionální rozvoj zahrnuje jak hospodářský, ekonomický, sociální, kulturní rozvoj, tak i rozvoj jednotlivých dílčích složek jako je například rozvoj dopravy, rozvoj podnikání a podobně. „*Jednotlivé složky regionálního rozvoje jsou spolu propojeny, takže v případě důrazu na ekonomický rozvoj je třeba se zabývat také jeho sociální dimenzí, například*

vzdělaností obyvatelstva nebo demografickou situací apod., a jeho rozměrem vztahujícím se k životnímu prostředí, protože kvalita životního prostředí ovlivňuje kvalitu pracovní síly (lidského zdraví a pracovní výkonnost a jako takové je propojena s hospodářským rozvojem regionu. Sociální i ekonomická složka prostředí tedy ovlivňuje trh práce a dostupnost pracovní síly. “ (Maier, 2012, :171)

Principem regionálního rozvoje je způsob zlepšování podmínek v určité oblasti tak, aby byl zachován či spíše rostl blahobyt obyvatel. Zlepšením podmínek v hospodářské oblasti se rozumí růst ekonomického typu. Růst v sociální oblasti je chápán jako zlepšení sociálního prostředí konkrétněji lepší sociální služby či dostupnost zdravotnictví a školství. Podle K. Maiera a kolektivu je součástí zlepšování podmínek v regionu i zlepšení životního prostředí, které nevede zcela přímo k rozvoji regionu, ale vytváří podmínky pro rozvoj hospodářství a rozvoj v sociální sféře.

Mezi aktéry regionálního rozvoje jsou řazeny jeho obyvatelé, firmy, veřejnou správu a neziskové organizace, které mají jako společný cíl prosazovat své zájmy, potřeby či představy o budoucnosti a přispět tím k rozvoji daného regionu. Význam a vliv aktérů z veřejného sektoru je dán především jejich kompetencemi v jednotlivých oblastech působení. Například obce mají odlišné kompetence a poskytují jiné služby než vyšší jednotky územní samosprávy tj. kraje, které mají zase jiné kompetence než má stát a jeho orgány v určitém regionu. Význam a vliv aktérů rozvoje, kteří přichází z podnikatelské sféry je dán jejich ekonomickým postavením. Rozhodování větší společnosti, která zaměstnává větší počet pracovníků, je pro region zcela určitě významnější než rozhodování menší společnosti, ale i malá společnost může mít pro rozvoj regionu velký význam a to především, pokud představuje zdroj pro ostatní společnosti nebo je zárodkem nového druhu hospodářské aktivity. Dopad rozhodnutí jednotlivých aktérů rozvoje závisí na velikosti území, které chtějí ovlivnit. Pokud aktéři chtějí ovlivnit velikost území jako je mikroregion nebo území správního obvodu úřadu obce s rozšířenou působností je rozhodování zcela zásadní. (Maier, 2012, :172 - 173)

ROZVOJ VENKOVA

Venkov je specifickou částí regionálního rozvoje, částí životního prostoru, ve kterém se prolínají různé environmentální, hospodářské a společenské prvky. V minulosti byla

pro venkov typická zemědělská výroba a lesní hospodářství. V současné době s technickým pokrokem se mění podíl zemědělské ekonomiky na celkové hospodářské produkci celé společnosti. Také klesá počet lidí zaměstnaných v zemědělství a lesnictví. Pracovní síly se přesouvají ze zemědělství a lesnictví spíše do sektoru průmyslu a služeb. „*Klíčovou otázkou rozvoje či alespoň stabilizace venkova je pochopení vztahů mezi jeho složkami, tj. poznání relevantních interakcí mezi socioekonomickými podmínkami pro život obyvatel, jejich promítnutím v určité struktuře osídlení, zemědělstvím a lesnictvím jako tradičním hospodářským odvětvím a dalšími odvětvími podnikání ve venkovském prostoru.*“ (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR) Rozvoj venkova jako takový je tady soubor různorodých aktivit, které přispívají ke snižování rozdílů mezi venkovským a městským prostorem.

Nástroje rozvoje venkova podle MMR:

- administrativní nástroje (legislativa, závazné procedury, postupy, organizační normy),
- koncepční nástroje (strategie, programy, plány, politické deklarace, územně plánovací dokumenty, pozemkové úpravy),
- institucionální nástroje (instituce, spolupráce, regionální management),
- věcné nástroje (infrastruktura, poskytnutí prostor, služeb, hmotného plnění, poradenství),
- sociálně-psychologické nástroje (vzdělávání, komunikace, motivace),
- finanční nástroje (systémy finančních podpor, dotace, granty).

Rozvojové nástroje venkova jsou velmi různorodé a jejich aplikace do jednotlivých území je velmi problematická, jelikož aplikace bývá často uskutečněna centrálně a plošně bez rozdílů mezi jednotlivými typy venkovských regionů. Pro efektivní aplikace výše uvedených rozvojových nástrojů je nutné tyto rozdíly v konkrétních regionech akceptovat.

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA ČESKÉ REPUBLIKY

Program rozvoje venkova České republiky je obecně známým nástrojem, kterým se získává podpora, jež je poskytována z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova Evropské unie.

Program rozvoje venkova na roky 2007 až 2013 byl schválen 23. května 2007 Výborem pro rozvoj venkova Evropské komise. Poté byl zahájen příjem žádostí o dotace z os tohoto programu. Tento program je složen ze 4 os, které jsou zaměřené:

- 1) Osa I je zaměřena na zlepšení konkurenceschopnosti v zemědělství, potravinářství a lesnictví.
- 2) Osa II, jejímž cílem je zvýšení biologické rozmanitosti, chránění vody a půdy a zmírnění klimatických změn.
- 3) Osa III se schyluje ke zlepšení kvality života ve venkovském prostoru a k diverzifikaci hospodářství venkova.
- 4) Osa IV, která má pomoci místním obyvatelům venkovských mikroregionů principem „zdola-nahoru“ vypracovat vlastní strategii rozvoje území, ve kterém žijí a podpořit projekty pro jeho rozvoj především metodou Leader.

Řídicím orgánem pro Program rozvoje venkova, (dále jen PRV) je v České republice Ministerstvo zemědělství ČR.

Národní strategický plán a PRV ČR jsou základními dokumenty. Národní strategický plán rozvoje venkova ČR, (dále jen NSPRV) je charakterizován podle hlavních strategických priorit EU. Klade důraz na zvyšování ekonomického růstu, vytváření nových pracovních příležitostí a udržitelný ekonomický rozvoj. NSPRV zprostředkovává vazby mezi cíli rozvoje venkova ČR a mezi obecnými cíli rozvoje evropského venkova. Cíle rozvoje venkova v ČR odpovídají třem strategickým rozvojovým osám, jakožto evropským strategickým směrům:

- 1) ochrana životního prostředí a krajiny,
- 2) diverzifikace venkovského života,
- 3) konkurenceschopnost. (eagri.cz)

Program rozvoje venkova na období let 2014 až 2020 schválila naše vláda dne 9. 7. 2014 a předložila dokumenty ke schválení EU. Schválení ze strany Evropské komise je očekávána v I. čtvrtletí roku 2015. „V programovém období 2014 – 2020 bude Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, ze kterého je spolufinancován Program rozvoje venkova (PRV), součástí návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o společných ustanoveních ohledně Evropských strukturálních a investičních fondů („nařízení k ESIF“). Jako

součástí nařízení k ESIF by měla politika rozvoje venkova přispívat ke konkurenceschopnosti zemědělství, udržitelnému řízení přírodních zdrojů, k opatřením v oblasti klimatu a k vyváženému územnímu rozvoji venkovských oblastí.“ (eagri.cz)

Obecné cíle pro podporu rozvoje venkova na toto programové období je konkretizováno v souladu se strategií Evropa 2020 pomocí šesti následujících priorit:

- 1) podpora předávání znalostí a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech,
- 2) zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků, konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech, podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů,
- 3) podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracovávání zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství,
- 4) obnova, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím,
- 5) podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu,
- 6) podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech. (eagri.cz)

3.2 NÁRODNÍ SÍŤ MAS ČR

Národní síť Místních akčních skupin České republiky z. s., jako takový byl založen v dubnu roku 2007, samotná síť MAS vznikla již o něco dříve a to konkrétně v listopadu roku 2005, jako neformální seskupení MAS. Národní síť Místních akčních skupin České republiky, (dále jen NS MAS ČR) je sdružením místních akčních skupin, jehož posláním je sdružovat, reprezentovat a zastupovat MAS na jak národní úrovni, tak i na mezinárodní úrovni. Na národní úrovni je zastupuje a reprezentuje vůči vládním institucím, ministerstvům a organizacím zřizovanými ministerstvy a další relevantním subjektů a na mezinárodní úrovni vůči partnerům, institucím EU a úřadům a podobně. NS MAS ČR dále spolupracuje a komunikuje s kraji a krajskými úřady, s organizacemi, které se zabýva-

jí rozvojem venkova a s finančními ústavami. Dalšími příklady poslání NS MAS ČR je rozvíjení spolupráce s dalšími aktéry, kteří působí ve prospěch venkova a jeho obyvatel, propagace a popularizace úlohy MAS, organizace různých školení a instruktáže k vyšší účinnosti práce pro venkov a také podílení se na národních a mezinárodních konferencích, slavnostech, soutěžích a dalších kulturních akcích podporujících udržitelný rozvoj venkova. Jednou z činností NS MAS ČR je zajištění propagace ve sdělovacích prostředcích. Hlavní náplní tohoto sdružení je podpora činností Místních akčních skupin a to především:

- zlepšit kvalitu života na venkově prostřednictvím setrvalého a integrovaného místního rozvoje,
- zajistit reciproční přenos poznatků a zkušeností mezi členy sítě,
- zajistit reciproční přenos poznatků a zkušeností na úrovni spolupráce mezi členskými zeměmi Evropské unie a jejich MAS,
- podporovat spolupráci s dalšími zeměmi, které by chtěly používat ve venkovském prostoru metodu LEADER. (Národní síť místních akčních skupin ČR)

Obrázek 1 Členská základna NS MAS ČR (Zdroj: NS MAS ČR)

Na výše uvedeném obrázku je možno vidět členskou základnu NS MAS ČR. Zeleně vyznačené jsou MAS, které jsou členem Národní sítě Místních akčních skupin ČR, žluté označení představuje ostatních MAS, které nejsou členem NS MAS ČR. Další šedé označení reprezentuje obce nad 25 000 obyvatel a zbylá místa vyznačená pruhovaně představují vojenské prostory.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

Nejvyšším orgánem Národní sítě Místních akčních skupin ČR je Valná hromada, která volí členy kontrolní komise, schvaluje členy Výboru NS MAS ČR, provádí změnu stanov, stanovuje činnosti a úkoly pro nastávající období, stanovuje výši členských příspěvků atd. Statutárním a výkonným orgánem je Výbor NS MAS ČR, který za svou činnost odpovídá Valné hromadě. Výbor musí mít nejméně třináct členů zastupujících jednotlivé kraje. Výbor reprezentuje a zastupuje předseda, jenž byl zvolen na dva roky z řad členů Výboru a jedná jménem Výboru. Kontrolní komise provádí kontrolu dodržování stanov, vnitřních předpisů, hospodaření a rozpočtu NS MAS ČR. Dalším článkem v této organizační struktuře je tajemník. Tajemníkem je zaměstnanec NS MAS ČR, jmenuje ho Výbor a jeho posláním je být výkonným manažerem NS MAS ČR. (Národní síť místních akčních skupin ČR)

3.2.1 PROGRAM LEADER

Leader⁵ je jedním z nástrojů politiky regionálního rozvoje. Charakterizují ho nové způsoby myšlení a nové metody, jimiž přispívá k rozvoji venkova. Je založen na principu přesvědčení, že společenství lidí na úrovni obcí a mikroregionu jsou schopna nejlépe řešit problémy, týkající se oblasti, ve které žijí. Program Leader chce tedy poskytovat těmto regionům maximální podporu a to především prostřednictvím místních akčních skupin.

⁵ Leader je z anglického jazyka - links between actions for the development of the rural economy – (tzv. propojení aktivit pro rozvoj venkovské ekonomiky)

Filosofie programu Leader klade důraz na plánování a realizace podpůrných projektů na nejnižší možné úrovni tj. v konkrétních mikroregionech či obcích. V těchto územních oblastech vnikají pomocí tohoto programu nové hodnoty, jako jsou například schopnosti lidí komunikovat a spolupracovat při řešení společných zájmů nebo navýšení vzájemné důvěry a zlepšení mezilidských vztahů ve společenském životě.

Základní principy metody LEADER:

- přístup zdola nahoru – o budoucnosti regionu rozhodují lidé, kteří žijí a pracující na území daného regionu a znající jeho tradice a potřeby,
- partnerství veřejných a soukromých subjektů,
- místní rozvojová strategie,
- integrované a vícesektorové akce,
- inovativnost (vynalézání nových řešení problémů),
- síťování (vyměňování a sdílení zkušeností mezi skupinami LEADER),
- spolupráce (společné projekty MAS).

Metoda na principu Leader byla známá na území české republiky již od 90. let minulého století. Samostatný národní program Leader ČR byl financovaný výhradně ze státního rozpočtu, který byl vypisován na období 2004 – 2008, jako roční dotační program Ministerstva zemědělství. Od roku 2007 je Leader jednou z Os Programu rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013. (eagri.cz)

„Masivní rozšíření metody LEADER v ČR v letech 2003 – 2006 bylo jednoznačně ovlivněno Programem obnovy venkova, který byl v ČR realizován v letech 1991 – 2006. Současné byl od roku 2004 nastartován „Český LEADER“, kde ministerstvo zemědělství přebralo tyto iniciativy a pod jeho vedením probíhal LEADER ČR 2004 – 2007 (financováno výhradně ze státního rozpočtu). MZe se dále připojilo k Evropským aktivitám v období 2004 – 2006, kdy byl realizován LEADER + dotovaný z EU. V dalším období byl spuštěn program LEADER 2007 – 2013, kde jednotlivé MAS předložily pro období 2007 – 2013 Strategické plány LEADER (SPL), které vznikly nejlépe komunitním plánováním a zaměřily se na vybraná témata rozvoje venkova, která byla důležitá pro území dané MAS. V roce 2008 bylo vybráno v I. kole 48 MAS. Počátkem roku 2009 bylo vybráno v II. kole 32 MAS

a dále bylo vybráno ještě dalších 32 MAS ve III. kole (32+), kdy celkový počet MAS podpořených v letech 2007 – 2013 na území ČR se ustálil na počtu 112. Nepodpořené MAS ve většině případů díky své aktivitě překonaly toto období a zapojovaly se do realizace individuálních projektů z různých operačních programů.“ (Národní síť místních akčních skupin ČR)

Program Leader je zahrnován do Programu rozvoje venkova po celém světě. Například v Polsku byl přístup Leader představen jako součást pilotního programu pro programovací období (2004 - 2006).

„Mnoho výzkumů se ve svých analýzách, které používají různé koncepty sociálního kapitálu, zajímá o vývoj přístupu Leader. Místní akční skupiny dominují veřejným sektorem, zatím co ekonomický sektor je zde poněkud opomíjený. Tým sociologů z univerzity v Lodži provedl v období 2011 - 2013 výzkum věnovaný struktuře sociálního kapitálu MAS. Studie se zaměřuje na organizace, které provádějí druhé schéma pilotního programu Leader +. Tento výzkum byl proveden na základě 573 respondentů z 34 MAS, bylo prokázáno, že dotazované organizace mají problém vyrovnat nízkou hladinu aktivity svých členů či partnerů, marginalizaci ze zástupců hospodářského odvětví a vysoký stupeň všeobecné nedůvěry mezi lidmi jako členy MAS.“ (Zajda, 2015, :73 - 97)

3.2.2 INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM

Integrovaný regionální operační program, (dále jen IROP), je program, jehož základní prioritou je poskytování vyváženého rozvoje území, zlepšení poskytování veřejných služeb a zabezpečení udržitelného rozvoje v regionech.

Přehled a zaměření operačních programů, (dále jen OP), pro období 2014 až 2020:

- 1) OP Zaměstnanost, jehož cílem je zdokonalování lidského kapitálu obyvatel ČR a veřejné správy, tj. zlepšení obecných prvků konkurenceschopnosti.
- 2) OP Životní prostředí, posláním tohoto programu je ochrana a zprostředkování kvalitního prostředí pro život obyvatel ČR, podpora efektivního využívání zdrojů, odstranění

negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí a zmírňování dopadů na změny klimatu v regionech.

- 3) OP Výzkum, vývoj a vzdělání, principem je rozvíjení lidských zdrojů pro udržitelný rozvoj v sociálně soudržné společnosti a dále pak podpora kvalitního výzkumu s cílem vytváření kvalifikovaných pracovních sil.
- 4) OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, cíle toho operačního programu je dosahovat konkurenceschopné a udržitelné ekonomiky založené na znalostech a inovacích.
- 5) OP Doprava, jehož cílem je zajistit kvalitní dopravní infrastrukturu v celé ČR, včetně vyrovnané kvality dopravní sítě ČR se zeměmi EU.
- 6) OP Praha – pól růstu, posláním tohoto operačního programu je zajištění realizace efektivních investic v Praze, které směřují k navyšování konkurenceschopnosti Prahy jako rozvojového pólu republiky a k zajištění kvalitního života obyvatel ČR.
- 7) OP Rybářství, který považuje za svůj cíl udržitelný rozvoj chovu ryb v ČR a zajistit tím tak rovnoměrné dodávání sladkovodních ryb na domácí trh.
- 8) OP Technická pomoc, jehož smyslem je financování administrativy, podpory absorpční a administrativní kapacity a doplňkových činností nutných pro zdárný chod celého systému čerpání z fondů v tomto programovém období 2014 – 2020.

4 CHARAKTERISTIKA PROSTŘEDÍ

4.1 STŘEDOČESKÝ KRAJ

Středočeský kraj, který bývá považován za srdce České republiky, jelikož leží ve středu Čech, patří k největším krajům ČR. Rozkládá se na 11 015 km² a zabírá tak téměř 14 % z celého území naší republiky.

Středočeský kraj je krajem, který obléhá hlavní město Prahu a hraničně sousedí téměř se všemi kraji mimo Karlovarského a moravských krajů. Podle administrativního dělení je kraj rozdělen na 26 správních obvodů obcí s rozšířenou působností, které nahradily bývalé okresy. Největší správní obvod s rozšířenou působností dle rozlohy je Příbram, naopak nejmenším obvodem jsou Neratovice. Na území kraje se nachází 1 145 obcí. Pro tento kraj je charakteristické vysoké zastoupení obcí s počtem obyvatel do počtu 2 000 (žije v nich 42 % obyvatel).

Středočeský kraj jako jediný z krajů ČR nemá své krajské město, jeho krajský úřad má sídlo v hlavním městě Praze. Podle statistických údajů z roku 2013 byl středočeský kraj nejlidnatějším regionem ČR, obývalo ho 1 302 336 obyvatel. Kromě Prahy je tento kraj nejhustěji zalidněn a má tak nejpřetíženější dopravní síť v ČR.

Úzká vazba na hlavní město Prahu zajišťuje středočeskému kraji velmi významné zdroje pracovních sil. Středočeský kraj na oplátku doplňuje pražský průmysl, zásobuje Prahu potravinami a poskytuje hlavnímu městu svůj rekreační potenciál. Typická je zde dobře rozvinutá zemědělská i průmyslová výroba. Zaměstnanost je nadprůměrně zastoupena v průmyslu a zemědělství, ve službách a stavebnictví je nižší. Průměrná hrubá měsíční mzda pro středočeský kraj činí 24 749 Kč.

Středočeský kraj se pyšní několika historicky významnými památkami a množstvím chráněných krajinných oblastí, (dále jen CHKO), jako jsou například CHKO Křivoklátsko, CHKO Kokořínsko, Český kras, Český ráj a Blaník. Největší množství historicky cenných památek středočeského kraje je soustředováno do města Kutná Hora, které bylo zapsáno do Seznamu světového přírodního a kulturního dědictví UNESCO. (Středočeský kraj)

4.2 MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY

Začátek vniku Místních akčních skupin v České republice se spojuje s rokem 2003. Místní akční skupiny jsou považovány jako základní nástroj pro užívání metody Leader. „*Místní akční skupina je na politickém rozhodování nezávislým společenstvím občanů, neziskových organizací, soukromé podnikatelské sféry a veřejné správy (obcí, svazků obcí a institucí veřejného moci), které spolupracuje na rozvoji venkova, zemědělství a získávání finanční podpory z EU a z národních programů, pro svůj region, metodou LEADER. Základním cílem MAS je zlepšování kvality života a životního prostředí ve venkovských oblastech. Jedním z nástrojů je také aktivní získávání a rozdělování dotačních prostředků.*“ (Národní síť místních akčních skupin ČR)

Základním principem fungování MAS je jejich otevřenost zvenčí tzn., že umožňuje bezbariérový vstup novým členům, kteří pak mají možnost se podílet na budoucnosti daného regionu. Pozitivním jevem se jeví zapojování samotných aktivních obyvatelů do činnosti MAS. Každá MAS má svá specifika podle potencionálu, zájmů a potřeb svého území. Charakteristický přístup zdola nahoru vyjadřuje zapojování lokálních aktérů do různých projektů a činností místních akčních skupin. Členství v určité místní akční skupině není podmínkou ani překážkou v tzv. otevřených výzvách tj. v žádání poskytnutí dotace, žádat může tedy i ten, kdo není přímo členem MAS. Zásadou místních akčních skupin je jejich transparentnost. Finanční prostředky, se kterými MAS disponují, se snaží efektivně a hospodárně využívat pomocí realizovaných projektů a svých strategií. Pokud tak MAS činí, může tím významně ovlivnit rozvoj daného regionu. Místní akční skupiny v současné době pokrývají téměř 82 % území ČR.

Mezi hlavní úkoly MAS patří:

- 1) zvyšovat způsobilost místního aktérství pro provádění projektů,
- 2) provádět transparentní, objektivní výběr projektů, přijímání a posuzování všech žádostí o podporu,
- 3) určit způsob výběru projektů,
- 4) zveřejňování výzev pro předkládání projektů, včetně vymezení kritérií výběru,

- 5) předložení seznamu vybraných projektů řídicímu orgánu, jež je zodpovědný za konečné ověření způsobilosti před schválením projektů k realizaci,
- 6) sledování realizace a udržitelnosti podporovaných projektů. (Národní síť místních akčních skupin ČR)

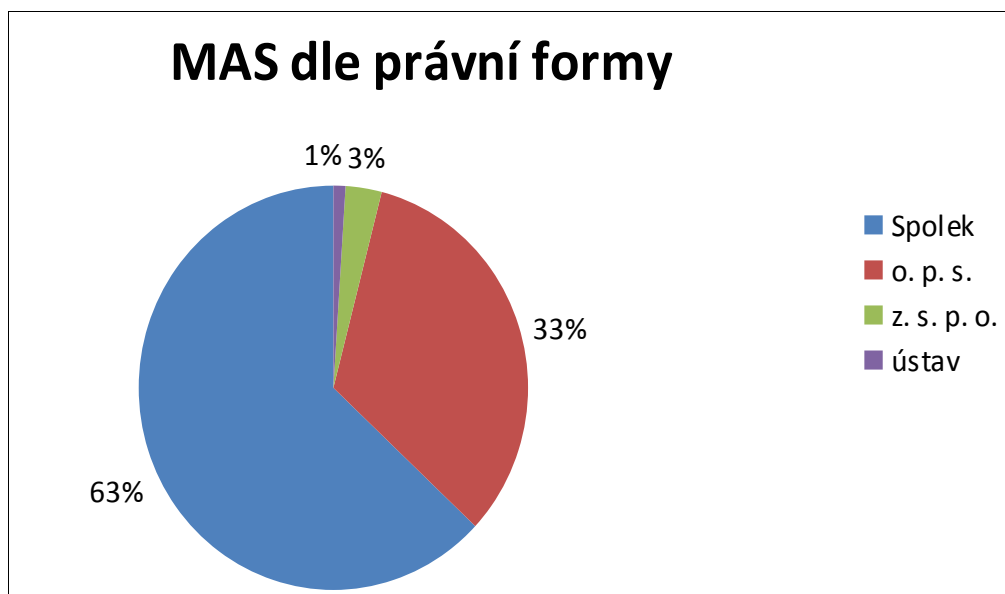
ÚZEMNÍ PŮSOBNOST MAS

Územní působnost je území, na němž místní akční skupina působí. Je to soudržné geograficky vymezené území určitého regionu, místo působení určité MAS. Území MAS je u nás omezeno počtem obyvatel. Území je limitováno od 10 000 do 100 000 obyvatel, s omezením na obce do 25 000 obyvatel. Místní akční skupiny jsou však schopné v případě nutnosti spolupracovat bez ohledu na výše uvedené limity. Aby mohla být konkrétní obec zařazena do působnosti konkrétní MAS, musí vydat souhlas zastupitelstvo té konkrétní obce a poté rozšíření územní působnosti MAS musí také schválit řídicí orgán příslušné MAS. Důležité je, že jen jedna obec může být v územní působnosti jen jedné konkrétní místní akční skupiny. (Národní síť místních akčních skupin ČR)

PRÁVNÍ FORMA MAS

Podle zákona mají Místní akční skupiny nejčastěji formu zapsaného spolku nebo formu obecně prospěšné společnosti. Volba právní formy jednotlivých MAS je ponechána každé MAS a není tedy nějakým způsobem omezena.

Graf 1 MAS podle právní formy

Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedeného grafu je známo, že 63 % místních akčních skupin, což je v konkrétním počtu 112 MAS, je podle právní formy zapsaným spolkem, 33 % v přepočtu 60 místních akčních skupin je obecně prospěšnou společností, dále celkem šesti místním akčním skupinám, jež jsou v grafu reprezentovány 3 %, náleží právní forma zájmového sdružení právnických osob, pouze jedna místní akční skupina v ČR, která je na grafu představena pomocí 1 % účasti, nosí formu ústavu.

Místní akční skupina Podlipansko, o. p. s., patří do červeně vyznačené skupiny v grafickém znázornění, jelikož nosí právní formu obecně prospěšné společnosti. Místní akční skupina Lípa pro venkov, z. s., spadá do nejčtenější modré skupiny, jelikož nosí právní formu zapsaného spolku.

SOUČASNÝ STAV MAS V ČR

V současné době tj. k 1. 1. 2014 funguje v České republice 179 místních akčních skupin, z nichž 112 je zapojeno do Programu rozvoje venkova, (dále jen PRV) v rámci osy IV, (Realizace místní rozvojové strategie), 59 z nich je zapojeno do PRV v rámci osy III, (Získávání dovedností, animace a provádění), a dalších 8 z nich patří zatím mezi nepodpořené

místní akční skupiny, tzn. místní akční skupiny, které své znalosti získávají bez podpory. Místní akční skupiny se tedy rozkládají téměř na celém území ČR, kromě měst nad 25 000 obyvatel. (Národní síť místních akčních skupin ČR)

STANDARDIZACE MAS

Podle NS MAS ČR jsou všechny místní akční skupiny po více než osmiletém fungování metody Leader schopny sestavit vlastní strategii a následně ji realizovat pomocí vyhledávání a výběru vhodných projektů, které přispívají k naplnění jejich cílů. Již pátým rokem provozuje Ministerstvo zemědělství ČR každoroční hodnocení míry a kvality naplňování Strategických plánů Leader podpořených v rámci opatření IV. 1.1. Podle tohoto opatření jsou MAS rozděleny do čtyř kategorií – A, B, C, a D.

Podle NS MAS ČR lze konstatovat, že úroveň MAS se postupně zvyšuje. Zatímco v roce 2010 bylo v nadstandardních kategoriích A, B 74 MAS, v roce 2011 to bylo již 89 ze 112 sledovaných MAS. To představuje 20 % nárůst úspěšnosti a kvality MAS.

4.2.1 MAS PODLIPANSKO

VZNIK MAS PODLIPANSKO

Místní akční skupina Podlipansko, o. p. s. vznikla na základě zápisu do rejstříku obecně prospěšných společností, dříve vedeného Městským soudem v Praze 19. prosince 2005. Sídlem této společnosti se stalo Vzdělávací centrum Pečecka, které se pochopitelně nachází ve městě Pečky, které leží na kolínském okrese Středočeského kraje.

Tabulka 2 Zakladatelé obecně prospěšné společnosti

Zakladatelé	Právní forma	Obec
SK Kostelec nad Černými lesy	PO	Kostelec nad Černými lesy
Občanské sdružení Asanace	PO	Kostelec nad Černými lesy
Sportovní střelecký klub	PO	Kostelec nad Černými lesy
Sbor dobrovolných hasičů v Pečkách	PO	Pečky
Zemědělské družstvo Podlipan Vitice	PO	Vitice
Dej Bůh štěstí, s. r. o.	PO	Kostelec nad Černými lesy
Jan Holub	FO	Pečky
Salima družstvo Velim	PO	Velim
Ing. Markéta Pošíková	FO	Cerhenice
Ing. Zdeněk Pánek	FO	Kolín
Ing. Jana Havelková	FO	Kostelec nad Černými lesy
RNDr. Ivana Kašparová	FO	Kostelec nad Černými lesy
Marie Kopecká	FO	Kostelec nad Černými lesy
Ing. Jiří Kubeček	FO	Vitice
Dobrovolný svazek obcí Pečecký region	PO	Pečky
Svazek obcí mikroregionu Kouřimsko	PO	Kouřim
ZŠ Plaňany	PO	Plaňany
Svazek obcí mikroregionu Pod Chlumem	PO	Radovesnice I.
Obec Vitice	PO	Vitice
Obec Třebovle	PO	Třebovle
Obec Velim	PO	Velim
Město Kostelec nad Černými lesy	PO	Kostelec nad Černými lesy
Město Kouřim	PO	Kouřim

Zdroj: výroční zpráva MAS Podlipansko

Poznámka: fyzická osoba (FO), právnická osoba (PO)

MAS Podlipansko byla založena jako obecně prospěšná společnost, tedy za účelem poskytování obecně prospěšných činností či služeb, jejichž náplní je rozvíjet regiony. Podle Výroční zprávy z roku 2012 to byly činnosti zejména:

- 1) koordinace a rozvoj regionu Podlipansko ve všech oblastech,
- 2) koordinace projektů a produktů zaměřených k rozvoji regionu Podlipansko,
- 3) zajištění služeb při administraci, financování, shromažďování a posuzování projektů k rozvoji regionu,
- 4) podpora a péče o krajinu, sídla, kulturní a přírodní dědictví,
- 5) dlouhodobá, koncepční a udržitelná podpora multifunkčního zemědělství,
- 6) rozvoj lidských zdrojů regionu a podpora zapojování lidí do rozvojových procesů,
- 7) vytváření informačního zázemí k rozvoji regionu i příznivého obrazu regionu navenek tzn. informovanost o regionu,
- 8) vyhledávání a kultivace spolupráce s domácími i zahraničními subjekty ve prospěch rozvoje regionu,
- 9) hledání pro region komplexních řešení v oblasti služeb (zdravotnických, sociálních a vzdělávacích) stejně jako ve všem co ovlivňuje kvalitu života,
- 10) komunikace s orgány státní správy, samosprávy i s orgány EU ve prospěch rozvoje regionu,
- 11) podpora podnikání zejména malých a středních podniků a mikropodniků v regionu s cílem vytváření nových pracovních příležitostí,
- 12) podněcování rozvoje neziskového sektoru a využívání jeho potenciálu pro podporu zaměstnanosti,
- 13) podpora vzniku a provozu informačních center v regionu Podlipansko,
- 14) rozvoj a propagace regionu Podlipansko a jeho turistického potenciálu,
- 15) poradenská činnost.

ÚZEMNÍ PŮSOBNOST MAS PODLIPANSKO

Místní akční skupina Podlipansko působí na území, které je tvořeno zakladatelskými mikroregiony Dobrovolný svazek obcí Pečecký region, Svazkem obcí mikroregionu Kouřim-

sko, Svazkem obcí Mikroregionu Pod Chlumem, městem Kostelec nad Černými lesy a dalšími partnerskými obcemi. V roce 2012 se území této místní akční skupiny rozrostlo o obec Třebestovice, která má 852 obyvatel a dále o obec Libenice, ve které žije 348 obyvatel. Místní akční skupina tedy zahrnuje celkem 58 obcí se 45 326 obyvateli. MAS Podlipansko se rozkládá na celkové výměře 505,44 km².

Jak již bylo výše uvedeno působnost Podlipanska sahá přes kolínský okres až k okresu nymburskému. Území, na němž se MAS Podlipansko rozkládá je typickou venkovskou oblastí s bohatým zemědělským využitím. Pro severní část této krajiny jsou typické široké lány polí a malým množstvím lesů a to především v okolí Peček. Naopak v jižní části se nacházejí rozsáhlé lesní plochy, které jsou využívány jako tradiční rekreační oblast obyvateli Prahy. Jižní část je charakterizována množstvím historických památek regionu a to především v okolí Kouřimska. V tomto regionu jsou v převaze středně velké venkovské obce s počtem do jednoho tisíce obyvatel. Pouze pět obcí má přes dva tisíce obyvatel a statut města. Obyvatelé žijící na tomto území z velké části dojíždějí za prací do Prahy, Kolína a Kutné Hory.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA MAS PODLIPANSKO

Valná hromada je nejvyšším orgánem této MAS. Valná hromada je složená ze zakladatelů MAS Podlipansko, o. p. s. a jejich partnerů. Schůze Valné hromady se svolává nejméně 1x za rok, svolává ji předseda Správní rady, který také její jednání řídí. Valná hromada je usnášeníschopná, pokud je na ní přítomna nadpoloviční většina členů. Tento nejvyšší orgán provádí rozhodnutí podle většinového způsobu, pokud by došlo k rovnosti hlasů, o konečném rozhodnutí rozhodne hlas předsedy nebo v jeho nepřítomnosti hlas předsedajícího. Úkolem valné hromady je zvolit členy správní a dozorčí rady a to v souladu s platnými zákony. Mezi povinnosti členů valné hromady patří příspěvní k tvorbě či uskutečnění strategie regionu, dodržování zakládací smlouvy a dohodnutých postupů, zaplatit stanovaný příspěvek, vyplývající ze smlouvy.

Správní rada je statutárním orgánem MAS Podlipansko. Správní rada má 12 členů a je jmenována, či pokud je potřeba tak i doplňována zakladateli. Správní rada je volena na tři roky. Správní radu MAS Podlipanska zastupuje 12 vybraných členů.

Dozorčí rada vykonává funkci kontrolního orgánu této obecně prospěšné společnosti. Dozorčí rada musí být nejméně tříčlenná a je volena také na tři roky. Dozorčí rada MAS Podlipansko je šestičlenná.

Výběrová komise je orgán, který je složený ze zástupců navržených příslušnými organizacemi a institucemi zastupujícími veřejnou správu dále pak z nestátních neziskových organizací, podnikatelů a dalších partnerů MAS. Náplní práce výběrové komise je vybírat projekty podle výběrových kritérií, sestavovat seznam projektů v pořadí dle bodového hodnocení a označovat projekty ke schválení v rámci stanoveného limitu a projekty náhradní.

Pracovní skupiny

- Pracovní skupina pro památky a cestovní ruch, náplní této pracovní skupiny je zpracování projektových listů a uložení do zásob projektů MAS Podlipansko, oslovení co největšího počtu budoucích nositelů v oblasti působení této MAS, dále pak vytvoření marketingové studie podpory cestovního ruchu a rozvoje destinačního managementu v oblasti, kde MAS Podlipansko působí.

V MAS Podlipansko působí další pracovní skupiny jako například:

- pracovní skupina pro mládež, vzdělávání a volnočasové aktivity,
- pracovní skupina pro životní prostředí,
- cyklo pracovní skupina (MAS Podlipansko, o.p.s.).

Monitorovací výbor má za úkol provádění kontrol již realizovaných projektů a to jak po administrativní stránce, tak hlavně tzv. kontrolu na místě.

Programový výbor doposud pracoval na činnostech, které se týkají aktualizace Integrované strategie území MAS Podlipansko pro období 2014 +.

4.2.2 MAS LÍPA pro VENKOV

VZNIK MAS LÍPA pro VENKOV

Místní akční skupina Lípa pro venkov vznikla jako občanské sdružení v roce 2006. Nyní po zavedení Nového občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. musela tato MAS změnit svou právní formu z občanského sdružení a přejít tak v zapsaný spolek.

MAS Lípa pro venkov sídlí v obci Zbraslavice, které se nachází ve Středočeském kraji v okrese Kutná Hora, sdružuje představitele neziskových organizací, představitele obcí, představitele podnikatelské sféry a další subjekty, které se podílejí na rozvoji jejich regionu.

Dle výroční zprávy této MAS jsou hlavními cíli:

- 1) Vypracovat a uvést v život společnou strategii území, která je základem pro možné čerpání finančních prostředků z fondů EU.
- 2) Připravit podmínky pro účast v různých dotačních programech (LEADER+, LEADER ČR a v dalších operačních programech ČR).
- 3) Pečovat o kulturní a hospodářský rozvoj regionu a vytvářet podmínky pro co nejširší spolupráci při jeho obnově a to zejména v těchto oblastech:
 - zemědělství a údržba krajiny,
 - obnova venkovského prostředí a tradiční zástavby,
 - podpora drobného a středního podnikání ve venkovských oblastech,
 - ochrana kulturních či přírodních památek a realizace systému ekologické stability,
 - podpora rozvoje lidských zdrojů,
 - rozvoj cestovního ruchu a vytváření provázané nabídky služeb turistům,
 - budování technické infrastruktury,
 - údržba komunikací a systému dopravní obslužnosti.
- 4) Propagovat obnovu venkova a získávat jí vážnost ve společnosti.

Ve dvou níže uvedených tabulkách je možno vidět zakladatele MAS Lípa pro venkov. Mezi zakladatele MAS Lípa pro venkov patří 6 svazků obcí, 6 samostatných obcí, 26 podnikatelských subjektů, 18 nestátních neziskových organizace a jedna fyzická osoba.

Tabulka 3 Zástupci soukromého sektoru

Zástupci soukromého sektoru
AGRO Kluky, s.r.o.
ZDV Krchleby, a.s.
PIAS Suchdol, a.s.
ZEVA Chlístovice, a.s.
AGRO Pertoltice, a.s.
ZAS Úžice, a.s.
ZAS Zbizuby, a.s.
ZOD Onomyšl
AGRO Podlesí, a.s.
ZD Červené Janovice
ZOD Úmonín
LHS Červené Pečky
ZD Vysočina
LS, Orlík nad Vltavou, s.r.o.
Bohumil Škornička, H-Forest
DK Lakovny, s.r.o.
Unikom, a.s.
Silnice Čáslav, holding a. s.
Jaroslav Polák

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 4 Zástupci veřejného sektoru

Zástupci veřejného sektoru
Sdružení obcí Kutnohorský venkov
Sdružení obcí mikroregionu Uhlířskojanovická a středního Posázaví
Dobrovolný svazek obcí Mikroregion Dubina
Mikroregion Posázavský kruh
Mikroregion Zbraslavicko a sdružené obce
Dobrovolný svazek obcí Rozvoj venkova
Obec Zbýšov
Obec Čejkovice
Obec Šebestěnice
Obec Dobrovítov
Obec Vlkaneč

Zdroj: vlastní zpracování

PŮSOBNOST MAS LÍPA pro VENKOV

MAS Lípa pro venkov působí celkem na území o rozloze 779 km², na němž žije 54 270 obyvatel. Lípa pro venkov sdružuje a působí celkem v 72 obcích, které leží na území kutnohorského okresu. Území této MAS je tvořeno svazkem šesti obcí – Dubina (se sídlem v obci Kluky), Kutnohorský venkov (se sídlem v obci Suchdol), Posázavský kruh (se sídlem ve Zruči nad Sázavou), Rozvoj venkova (se sídlem v Potěhách), Uhlířsko-janovicko a střední Posázaví (se sídlem v Uhlířských Janovicích) a Zbraslavicko a sdružené obce, jejichž sídlo se nachází v obci Zbraslavice, dále je toto území tvořeno šesti samostatnými obcemi – Církvice, Čejkovice, Dobrovítov, Vlkaneč, Zbýšov a Šebestěnice.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA MAS LÍPA pro VENKOV

Organizační struktura Místní akční skupiny Lípa pro venkov stejně jako organizační struktura MAS Podlipansko obsahuje statutární orgán Valnou hromadu, předsedu a místopředsedu tohoto zapsaného spolku, radu MAS, kontrolní a monitorovací výbor

a výběrovou komisy. Podle výroční zprávy, kterou MAS Lípa pro venkov každoročně vydává je zřejmé, že bylo vytvořeno sedm pracovních skupin a komisí:

- komise pro zemědělství,
- komise pro lesní hospodářství,
- komise pro veřejnou správu,
- komise pro památky a cestovní ruch,
- komise pro školy a mládež,
- komise pro kulturu a sport,
- komise pro sociální problematiku.

4.2.3 PROJEKTY MAS PODLIPANSKO A LÍPA PRO VENKOV

V této části se objevují ukázky projektů, které uvedli respondenti jako příklad v otevřené otázce v dotazníkovém šetření.

Tabulka 5 Realizované projekty MAS

MAS Lípa pro Venkov	MAS Podlipansko
Stavební obnova pavilonu ZŠ (Uhlířské Janovice)	Ovocná stezka
Obnova a vytvoření herních prostorů pro děti (Uhlířské Janovice)	Vybavení Nebovidské tvrze pro kulturní a společenské účely (Nebovidy)
	Rekonstrukce Sokolovny (Zásmuky)

Zdroj: vlastní zpracování

Respondenti na území místní akční skupiny Lípa pro Venkov uvedli jako příklad projekt nazvaný „Obnova a vytvoření herních prostorů pro děti“, který byl realizovaný v Uhlířských Janovicích.

Tento projekt byl realizován nejen přímo v Uhlířských Janovicích, ale také v jeho blízkém okolí například v Blatě, Janovické Lhotě a Mitrově. Projekt zahrnoval instalaci herních se-

stav pro děti předškolního, mladšího a staršího školního věku. Sestavy byly instalovány na předem vytipované území. Celkové výdaje tohoto projektu byly vyčísleny na 269 180 Kč a dotace od MAS 181 600 Kč.

Jako další příklad byl uveden podpořený projekt realizovaný též v Uhlířských Janovicích, tentokrát pod názvem „Stavební obnova pavilonu ZŠ“.

Projekt byl podán a zároveň i schválen během první výzvy. Město Uhlířské Janovice v projektu řešilo výměnu oken v pavilonu SD1, kde se nacházejí školní dílny, učebna chemie a fyziky, učebna informatiky a odborná učebna pracovních činností. Hlavní částí projektu byla výměna nevyhovujících zastaralých dřevěných oken, která byla nahrazena novými plastovými. Dále bylo pořízeno nové vybavení do učebny chemie a fyziky. Zde bylo nahrazeno funkčně nevyhovující zařízení novou PC sestavou a dataprojektorem. Výměnou oken došlo k výraznému zlepšení tepelného komfortu budovy. Pořízením nové PC sestavy pak byly výrazně zlepšeny podmínky pro výuku odborných předmětů s pomocí informačních technologií. Náklady na rekonstrukci budovy činily místo původně plánovaných 1 100 000 Kč nakonec pouze 484 110 Kč, dotace požadovaná ve výši 880 000 Kč nakonec činila 387 287 Kč.

Tázání občané podlipanského regionu uvedli jako ukázkový příklad projekt nazvaný „Ovocná stezka“. Podpořený projekt Ovocná stezka byl zrealizován díky *Programu rozvoje venkova opatření IV. 2. 1 Realizace projektů spolupráce*, tento poměrně velký projekt byl realizován společně s místní akční skupinou Pošembeří.

Projekt Ovocná stezka je tematicky zaměřená stezka ve Středočeském kraji, mezi Kolínem a Českým Brodem. Trasa je vedená po polních cestách či silnicích převážně III. třídy a je značena žlutým dopravním značením pro cyklotrasy s logem stezky. Na trase je umístěno 10 odpočívadel s mapou a informacemi o tradici ovocnářství na daném území. Ve dvou úsecích jsou osazeny naučné tabule, které formou hry prověří znalosti dětí. Pro uživatele moderních technologií je na trase instalováno 18 taggů s kódem pro stažení do mobilních telefonů, kde najdou další informace o blízkém okolí. Po celé trase, u označených ovocnářů je umístěna schránka s razítkem do vaší sbírky či průvodce. Trasa je tematicky vedena podél sadů a prodejen s celoročním i sezónním prodejem ovoce, moštů, křížal, pálenic a dalších výrobků. Celá trasa měří 72 km. Nástupní nebo konečné místo je v Křechoři

u Kolína, kam se lze dostat od vlakového nádraží v Kolíně po stávajících cyklotrasách. Značená cyklotrasa vás zavede do Chocenic, Blinky, Žabonos, Miškovic, Klášterní Skalice, Kouřimi, Ždánic, Bulánky, Dobrého Pole, Vitic, Kšel, Přistoupimi, Tuchoraze, Vrátkova, Mrzek, Přišimas, Rostoklat, Tuklat, Břežan, Štolmíře a do konečného (nástupního) místa Českého Brodu, kde je přímé napojení na vlak Kolín – Praha. Stezka byla slavnostně otevřena dne 11. května 2013.

Tabulka 6 Rozpočet projektu Ovocná stezka

Celkové výdaje projektu Spolupráce	4 033 920
Výdaje, na které není požadována dotace – DPH	353 959
Výdaje, ze kterých je stanovena dotace:	3 679 961
Příprava projektu Spolupráce	199 706
Koordinace projektu Spolupráce	598 560
Realizace projektu Spolupráce	2 881 695
Zdroje financování:	
EU	1 094 192
Národní zdroje	273 548
Privátní zdroje, aj.	0
Výdaje, na které je požadována dotace, jednotlivých MAS ČR:	
KMAS	2 224 621
PMAS	1 455 340
Výdaje, ze kterých je stanovena dotace – celkem	3 679 961

Zdroj: <http://mas.podlipansko.cz/>

Z výše uvedené tabulky je vidět, že celkové výdaje toho projektu dosahují 3 679 961 Kč. MAS Podlipansko tento projekt spolufinancovala s MAS Pošembeří. MAS Podlipansko investovala do tohoto projektu 60,5 % což je v přepočtu 2 224 621 Kč.

Dalším podpořeným projektem, na který si v dotazníkovém šetření občané vzpomněli, je projekt na vybavení tvrže pro kulturní a společenské účely v obci Nebovidy nedaleko města Kolína.

Žádost o podporu tohoto projektu byla podána v květnu 2013 na MAS Podlipansko. Díky podpoře projektu ze strany MAS Podlipansko a Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu (SZIF), získalo Občanské sdružení Nebovidská tvrz potřebné vybavení k pořádání žádaných kulturních a společenských akcí jako je například prázdninové vysílání v letním kině nebo další různé divadelní či hudební vystoupení. Z dotace, kterou občanské sdružení získalo, bylo zastřešeno pódium na nádvoří Nebovidské tvrze, pořízena audio sestava pro kvalitní zvuk pro letní kino a stojany na tříděný odpad. Občanskému sdružení Nebovidská tvrz byla přiznána dotace ve výši 94 031 Kč. Občanské sdružení se spolupodílelo 30 300 Kč a obec Nebovidy přispěla na tento projekt částkou 10 000 Kč.

Posledním projektem, který se dostal do podvědomí obyvatelů MAS Podlipansko je projekt zvaný „Rekonstrukce Sokolovny“, který byl podán městem Zásmuky.

Tento projekt byl rozčleněn do tří fází rekonstrukce: zateplení prkenného stropu, výměna dřevěných špaletových a hliníkových oken a dveří a následné vymalování objektu. Projekt Rekonstrukce Sokolovny v Zásmukách byl podpořen místní akční skupinou Podlipansko a Státním zemědělským intervenčním fondem v rámci „Programu rozvoje venkova“ – projektu „Leader“ – opatření „Realizace místní rozvojové strategie – Podpora občanské vybavenosti a spolkové činnosti“. Hlavním cílem tohoto projektu byla modernizace prostorů pro volnočasové aktivity a úspora energií či finančních prostředků Sokolovny v Zásmukách. Konečné výdaje projektu dosáhly hodnoty 620 000 Kč. Přiznaná dotace z evropských zdrojů dosáhla výše 397 000 Kč.

5 TERÉNNÍ ŠETŘENÍ

5.1 KVANTITATIVNÍ ŠETŘENÍ

V rámci praktické části bylo provedeno terénní dotazníkové šetření na území dvou vybraných místních akčních skupin. Dotazníkové šetření bylo prováděno na základě kvótního výběru. Tímto kvótním výběrem je myšleno, že respondenti jsou lidé s různým sociálním a ekonomickým vnímáním a lidé různého věku a pohlaví.

Podle Miroslava Dismana (2002) byly stanoveny předvýzkumné otázky a následně byl sestaven dotazník celkem z deseti otázek, na které odpovědělo dohromady 227 respondentů. Na deset vybraných otázek odpovědělo 107 občanů z územní působnosti MAS Lípa pro venkov a 120 občanů z obcí, ve kterých působí MAS Podlipansko. Celkem bylo osloveno 270 respondentů, ale 43 z nich odmítlo dotazník vyplnit.

Cílem tohoto šetření bylo zjištění o vědomostech občanů o působnosti a existenci místních akčních skupin v jejich regionu a porovnání zjištěných výsledků o MAS Podlipansko s MAS Lípa pro Venkov.

Hned v první otázce bylo zjišťováno, zda lidé vůbec vědí, co to obecně jsou místní akční skupiny. Samotná definice těchto organizací nadpoloviční většině lidem nic neříkal, 158 respondentů odpověděla na první otázku, že neví, co to jsou místní akční skupiny a nedokázali říci, čím se tyto organizace zabývají. Lze tedy říci, že 69,6 % respondentů nedokázalo tyto organizace blíže specifikovat a zařadit, pouze 69 respondentů (30,4 %) vědělo, co to jsou MAS a čím se zabývají, dokázali většinou i uvést příklad jejich již realizovaných projektů, díky kterým se jim místní akční skupiny dostali do podvědomí.

Když ve druhé otázce bylo dotazovaným občanům napovězeno a narazili tak na spojení „MAS Podlipansko či MAS Lípa pro Venkov“, dokázali svou obec v nadpoloviční většině přiřadit ke správné místní akční skupině z dotazníkových možností i ti, kteří v první otázce nevěděli, co to obecně místní akční skupiny jsou. Celkem tedy správně zařadilo svou obec 189 z 227 dotazovaných občanů. Zbýlých 38 respondentů vůbec netušilo nic o organizacích MAS a regionech „Podlipansko či Lípa pro Venkov.“ Svou obec tedy nedokázalo za-

řadit 27 občanů z územní působnosti MAS Lípa pro venkov a 11 občanů z územní působnosti MAS Podlipansko.

Po hlubším bádání a zpovídání několika respondentů bylo zjištěno, že nárůst občanů, kteří dokázali svou obec správně zařadit, byl způsoben především tím, že lidé znají název organizace MAS Podlipansko a MAS Lípa pro venkov z cedulí na začátcích a koncích obce nebo na informačních cedulích, které jsou v obci vystavěny. Přestože většina respondentů tedy správně přiřadila svou obec, podrobněji ale neumí vysvětlit, čím konkrétněji se místní akční skupiny zabývají.

Po zkonkretizování následující třetí otázky, kde bylo zkoumáno, zda dotazovaní občané dokáží popsat, čím konkrétněji se zabývají Místní akční skupiny Podlipansko a Lípa pro venkov bylo zjištěno, že většina respondentů (76,7 %) neumí říci, co MAS vlastně dělají.

Ve čtvrté otevřené otázce byl dán prostor respondentům, aby mohli vyjádřit svoji vědomost o místních akčních skupinách, bylo zkoumáno, zda lidé vědí o nějaké konkrétní akci nebo o konkrétním projektu, na kterém se v jejich obci podílela právě místní akční skupina. V níže uvedené tabulce je možno vidět, že ti respondenti, kteří MAS znají a vědí, čím se zabývají, uvedli i konkrétní příklad projektu, který byl v jejich obci realizován právě díky fungování místních akčních skupin.

Tabulka 7 Povědomí občanů o projektech MAS

	Ano	Ne	Celkem
MAS Lípa pro Venkov	11	96	107
MAS Podlipansko	42	78	120

Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky se potvrdil fakt, že respondenti ve většině případů nevědí, nebo neumí vysvětlit, čím se vlastně tyto organizace zabývají. Po hlubším zkoumání a rozhovorech s dotazovanými občany bylo odhaleno, že lidé většinou vědí o realizaci určitého projektu v jejich obci, například o výstavbě dětských hřišť v okolí Uhlířských Janovic, rekonstrukci hasičské klubovny v Zásrukách apod., málo kdy však vědí, že právě

za těmito akcemi nestojí jen obec, ale právě i místní akční skupiny bez kterých by se takovéto projekty vůbec nerealizovali.

Další částí kvantitativního terénního šetření je provedení statistické závislosti či nezávislosti vědomostí respondentů o MAS na jejich dosaženém vzdělání. Pro toto zjištění byl použit test dobré shody, kde byla stanovena tzv. nulová hypotéza, H_0 , která říká, že dosažené vzdělání respondentů nemá vliv na jejich vědomosti o MAS. Základní údaje pro tento test je možno vidět v níže uvedené tabulce č. 8.

Tabulka 8 Základní údaje pro test dobré shody

Povědomí o MAS	Dosažené vzdělání			Celkem
	Základní	Střední	Vysokoškolské	
Ano	2	7	45	54
Trochu	4	34	17	55
Ne	18	89	11	118
Celkem	24	130	73	227

Zdroj: vlastní zpracování

Použitím testu dobré shody neboli χ^2 – kvadrát testu bude zjištěno, zda stanovená nulová hypotéza je, či není pravdivá. Jako další krok byly stanoveny četnosti jednotlivých políček v tabulce, aby mohl být použit test dobré shody, musí v tabulce být méně než 20 % políček s hodnotou četnosti menší než 5, což je zřejmé z tabulky č. 9.

Tabulka 9 Dosažené četnosti

Povědomí o MAS	Dosažené vzdělání			Celkem
	Základní	Střední	Vysokoškolské	
Ano	5,709	30,925	17,365	54
Trochu	5,814	31,497	17,687	55
Ne	12,475	67,577	37,947	118
Celkem	24	130	73	227

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce č. 10 je možné vidět výsledky provedeného testu dobré shody. Po dosažení do vzorců z přílohy č. 3 byl získán výsledek. Chí – kvadrát (X^2) je roven hodnotě po zaokrouhlení 94,0599. Tato hodnota je větší než hodnota kritická ($X^2_{0,05(4)}$), která je rovna podle tabulkových hodnot číslu 9,488. Hodnota testového kritéria je tedy větší než hodnota kritická, nulová hypotéza o nezávislosti se tedy zamítá. Vědomost respondentů o MAS je tedy závislá na dosaženém vzdělání. Dalším dosazením hodnot do vzorců, které jsou uvedené v příloze č. 3, byla získána informace, o velikosti statistické závislosti výpočtem koeficientu dle Paersona (C). Když byly hodnoty pro koeficient dle Paersona dosazeny do vzorců, které lze nalézt v příloze č. 3, bylo zjištěno, že tento koeficient dosahuje hodnoty 0,6183, z čehož tedy vyplývá, že se jedná o středně silnou závislost.

Tabulka 10 Dosažené výsledky testu dobré shody

Povědomí o MAS	Dosažené vzdělání			Celkem
	Základní	Střední	Vysokoškolské	
Ano	2,409	18,509	43,975	64,894
Trochu	0,566	0,198	0,026	0,791
Ne	2,446	6,791	19,135	28,373
Celkem	5,422	25,499	63,137	94,059

Zdroj: vlastní zpracování

5.2 KVALITATIVNÍ ŠETŘENÍ

V této kapitole bakalářské práce je sledováno, zda se místní akční skupiny podílejí na rozvoji obcí, spadajících do jejich působnosti. Dále byly také zjišťovány názory vybraných představitelů obcí, jenž spadají do územní působnosti MAS Podlipansko a MAS Lípa pro venkov. Zkoumáno bylo především to, zda je spolupráce či členství v těchto místních akčních skupinách pro obec a její obyvatele přínosné či bezvýznamné.

Představitelům vybraných obcí, které se rozkládají na území MAS Podlipansko a MAS Lípa pro venkov, byly ve standardizovaném rozhovoru pokládány čtyři otázky:

1) Myslíte si, že členství či spolupráce s MAS je pro vaši obec přínosem?

- 2) Co konkrétně pokládáte za takový přínos?
- 3) Žádala někdy vaše obec o dotaci MAS? Pokud ano, úspěšně či neúspěšně a na jaký projekt?
- 4) Myslíte si, že byl projekt, na který byla dotace od MAS použita pro obec přínosný? Pokud ano, v čem vidíte přínos?

V první kladené otázce se všichni dotazovaní starostové shodují, že členství v místních akčních skupinách či spolupráce s nimi, je pro jejich obec značným přínosem. Za MAS Podlipansko byli ve standardizovaném rozhovoru zpovídati představitelé obcí Nymburk, Zásmuky, Lošany a za MAS Lípa pro venkov byl řízený rozhovor prováděn s představiteli obcí Uhlířské Janovice, Rataje nad Sázavou a Opatovice I. Po dalším rozebrání této otázky se ale starostové také shodují na záporném hodnocení procesu žádání a získání dotace a jako důvody uvádí například velkou administrativní zátěž (jak podání žádosti, tak výběrové řízení i následný monitoring), zdlouhavé čekání na vypsání nových výzev a přísné podmínky čerpání dotací.

Jejich názory se mírně rozcházejí již ve druhé otázce, ve které bylo zkoumáno, v čem konkrétně vidí přínos pro jejich obec. U dvou ze tří vybraných obcí spadajících do MAS Lípa pro venkov bylo zjištěno, že za hlavní přínos starostové považují možnost čerpání finančních prostředků z grantů či dotací. U MAS Podlipansko tomu bylo jinak, dva ze tří dotazovaných starostů za MAS Podlipansko odpověděli, že za hlavní přínos považují kvalitní poradenskou činnost, kterou MAS Podlipansko poskytuje pomocí různých školení a setkávání starostů, jež nadále mohou využít k vypracování různých projektů o dotace, které poskytují MAS nebo jiné organizace. Zde vidíme, že pro starosty z podlipanského regionu jsou místní akční skupiny přínosné nejen díky možnosti poskytnutí dotace.

Na třetí otázku, zda obce už někdy žádali MAS o dotaci či grant na konkrétní projekt, a to ať úspěšně či neúspěšně, byly zjištěny následující skutečnosti.

Jak již bylo výše uvedeno v projektech MAS, na území MAS Podlipansko byla podána žádost o dotaci či grant ze třech vybraných obcí pouze obcí Lošany a Zásmuky. Město Nymburk je členem MAS pouze krátce a tudíž ještě tuto výhodu nestihlo využít. Město Zásmuky žádalo dvakrát o dotaci a dvakrát úspěšně. Konkrétně se jednalo o dotaci na výměnu

oken v místní Sokolovně a dále pak na rekonstrukci klubovny hasičárny. Obec Lošany byla také ve svých žádostech úspěšná. V roce 2006 starosta obce Lošany žádal úspěšně o dotaci, která byla následně použita na výstavbu dětského hřiště a v roce 2014 o dotaci na zpracování územního plánu obce.

Za MAS Lípa pro venkov žádali o udělení dotace či grantu všechny tři vybrané obce. Z provedeného průzkumu bylo zjištěno, že vybrané obce z této místní akční skupiny nebyli ve výzvách již tak úspěšné, jako obce z MAS Podlipansko.

Z rozhovoru se starostou obce Rataje nad Sázavou bylo zjištěno, že obec třikrát usilovala o udělení dotaci třemi různými projekty, ale pouze jedenkrát úspěšně. Obec Uhlířské Janovice byla v žádání o dotaci velmi vytrvalá, starosta obce Uhlířské Janovice před zodpovězením položené otázky řekl: „Nejprve je nutné říci, že předpokladem toho, aby byla žádost úspěšná, je dobře jí napsat, a tak se stane, že to nevyjde hned napoprvé. Je třeba se nevzdát, napsat žádost znovu v další výzvě a ono to třeba vyjde.“ Pan starosta z Uhlířských Janovic mluvil z vlastní zkušenosti, tato obec žádala o dotaci pomocí dvou projektů a to:

1) Stavební obnova pavilonu základní školy, (tento projekt se týkal především výměny oken v pavilonu dílen na 2. stupni ZŠ).

V tomto projektu byla obec úspěšná hned napoprvé v první výzvě.

2) Obnova a vytvoření herních prvků pro děti, (tento projekt se týkal výstavby dětských hřišť v Mitrově, Blátě, a na sídlišti v Uhlířských Janovicích)

3) První máje v Uhlířských Janovicích

Tyto projekty byly dvakrát neúspěšně podány a to především z důvodu formálních nedostatků při tvorbě projektu. Obec však byla velice vytrvalá a to se jí nakonec vyplatilo, jelikož tyto dva projekty byly nakonec schváleny ve třetí výzvě.

Obec Opatovice i také úspěšně žádala o dotaci, konkrétněji se jednalo o projekt, týkající se obnovy lesní cesty, která umožnila obci zlepšit hospodaření v lese a navíc zpřístupnit rekreační nemovitosti. Cesta nadále slouží také jako napojení na značenou cyklotrasu vedoucí právě tímto lesem.

Co se čtvrté položené otázky týká, se všichni dotazovaní opět shodují. Shodují se, že projekty, které byly podpořeny příslušnou místní akční skupinou, byly pro jejich obce rozhodně přínosné a to z mnoha důvodů. Jako příklad uvádějí finanční odlehčení obce, časovou úsporu, jelikož bez poskytnutí dotace by projekt obec musela realizovat, kvůli finančnímu rozložení peněz v rozpočtu, v mnohem delším časovém horizontu. Jako další důkaz přínosnosti podpořených projektů byla uváděna podpora spolkových činností či podporu mládeže.

5.3 ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ a DOPORUČENÍ

V celkovém zhodnocení bylo zjištěno, že většina respondentů neví, co to místní akční skupiny jsou nebo neumí blíže popsat, čím se tyto organizace vlastně zabývají, proto by bylo dobré, kdyby se zkoumané místní akční skupiny více zaměřily na propagaci svého zcela určitě dobrého jména a dostali se tak více do podvědomí lidí. Jak se ukázalo již v rozhovorech s představiteli vybraných obcí, místní akční skupiny jsou vnímány jako velmi prospěšné a přínosné organizace a je tedy velká škoda, že o nich lidé nevědí víc. Po provedení standardizovaných rozhovorů s představiteli obcí zkoumaných MAS bylo potvrzeno zjištění z kvantitativního šetření, že podvědomí občanů těchto obcí o působení a činnostech místních akčních skupin není dostatečné. Díky tomuto dvojnásobně potvrzenému faktu by se měly MAS snažit o zapsání se do podvědomí obyvatel České republiky.

Dále po oslovení starostů z obcí Zásmuky, Lošany, Nymburk, Toušice, Nebovidy, Opatovice I., Uhlířské Janovice, Rataje nad Sázavou, Křesetice, Paběnice a Malešov bylo získáno další doporučení či zjištění pro zkoumané místní akční skupiny. Představitelé těchto obcí se shodují, že si MAS váží a považují je za velmi přínosné, ale také se shodují v tom, že proces žádání a získávání dotace či grantu považují za velmi složitý. Starostové uvádí jako například velkou administrativní zátěž (jak podání žádosti, tak výběrové řízení i následný monitoring), zdlouhavé čekání na vypsání nových výzev a velmi přísné podmínky čerpání dotací.

Jako další část kvalitativního šetření byl proveden standardizovaný rozhovor se zaměstnanci MAS. Z tohoto rozhovoru byl objeven fakt, že MAS si jsou vědomi toho, že povědomí lidí o fungování těchto organizací není dostatečné, argumentují však tím, že velmi záleží na zájmech jednotlivce. Při otázce zda je zájem představitelů obcí a občanů o čerpá-

ní finančních prostředků z EU v poslední době spíše rostoucí či klesající a proč, byly získány dvě různé odpovědi. První z nich je, že v tuto chvíli situace nelze zcela vyhodnotit, jelikož jsme na přelomu programovacího období, představitelé obcí se seznamují a snaží se orientovat v novém programovacím období, ve kterém je téměř nemožné čerpat prostředky na opravy chodníků a další infrastruktury v obcích, což je pro mnohé starosty zklamáním, jelikož mnozí až ke konci předchozího období získali zkušenosti s čerpáním a nyní se systém opět mění a to je pro ně velmi obtížné. Druhou odpovědí bylo, že tendence je (ke konci období byla) spíše rostoucí, jelikož je nedostatek peněz v malých obcích na různé opravy a údržby.

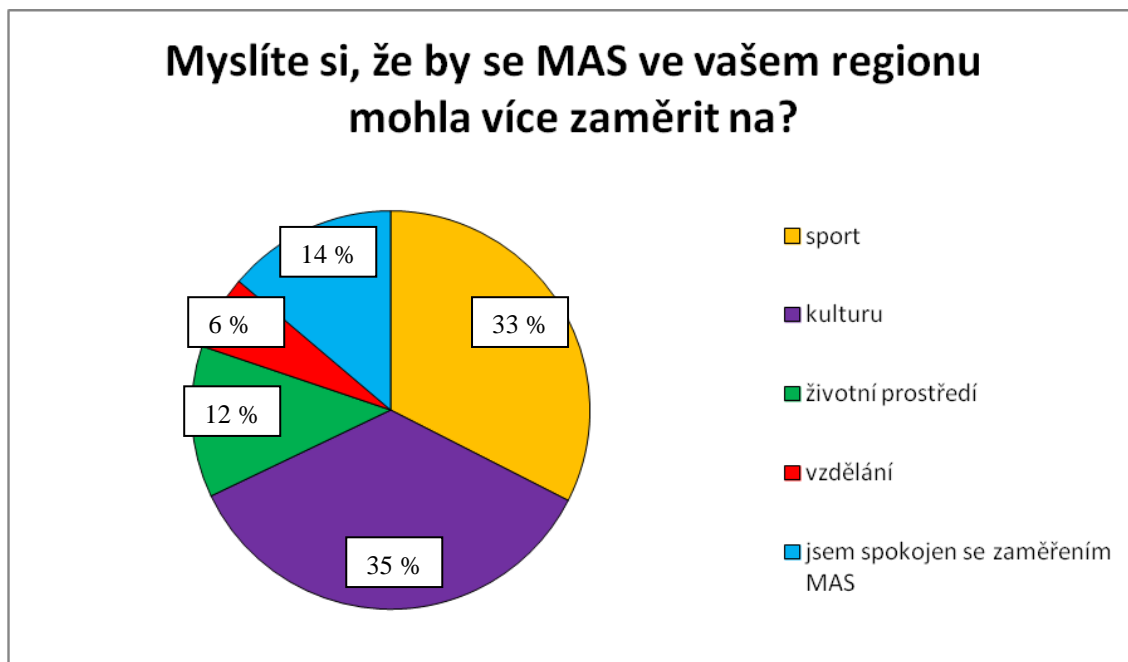
Poslední otázkou pro zaměstnance MAS byla, zda plánují pro nové programovací období do svých činností zahrnout nějaké nové aktivity či zásadní změny, a tak bylo zjištěno, že se MAS chystají nabídnout obcím spolupráci při zpracování jejich strategií, dále pak, že chtějí více pracovat na společných projektech pro celé území například protipovodňová opatření, kompostování a bioodpad či cyklotrasy. Rovněž by rády realizovali projekt na hospodaření s vodou v krajině. Vzhledem ke znalostem a záměrům obcí by chtěli MAS více cíleně upozorňovat jednotlivé obce na možné čerpání finančních prostředků. Dále jsou si MAS také vědomi toho, že se v novém období budou muset více zajímat o psaní projektů komerčně pro individuální žadatele z důvodů nižší podpory na provoz organizace.

U těch respondentů, kteří měli alespoň ponětí, kdo místní akční skupiny jsou nebo čím se zabývají, bylo zkoumáno, zda jsou spokojeni s oblastí podpory MAS v jejich regionu nebo zda si myslí, že by se jim příslušná MAS mohla zaměřit konkrétněji na určitou oblast podpory. Myslí se tím, zda umožňují místní akční skupiny napomáhat, podporovat a rozvíjet svůj region rovnoměrně ve všech oblastech jako je například sport, vzdělání, životní prostředí či kulturní vyžití. Cílem této otázky bylo najít nejvíce oceňované oblasti podpory podle respondentů a jejich volnočasových aktivit a zájmů.

Dle níže uvedeného grafického znázornění je zřejmé, že nejvíce občanů oceňuje zaměření na kulturní (35 %) a sportovní (33%) aktivity. Je možno tedy říci, že celkem 68 % občanů by přivítalo, kdyby místní akční skupiny mohly svou podporu více zaměřit na kulturní a sportovní vyžití těchto regionů. Dalších 14 % dotazovaných je se zaměřením místních akčních skupin naprosto spokojeno, 12 % by ocenilo, kdyby MAS daly větší šanci projektům se zaměřením za životní prostředí a zbylých 6 % respondentů by ocenilo větší zájem

a podporu směřující ke vzdělávání. Tato zjištěná fakta jsou v souladu s průzkumem, ve kterém bylo zjišťováno, zda občané navštěvují pořádané akce ve své obci a jaké společenské akce preferují. Během terénního šetření bylo totiž zjištěno, že občané nejvíce navštěvují kulturní a sportovní akce.

Graf 2 Zaměření MAS v regionu

Zdroj: vlastní zpracování

6 ZÁVĚR

Skutečnost, že místní akční skupiny hrají velice významnou roli při rozvoji a podpoře svého spádového území, byla potvrzena provedením standardizovaného rozhovoru s představiteli vybraných obcí. Pomocí tohoto rozhovoru bylo zjištěno, že obce vnímají činnosti místních akčních skupin jako velice přínosné, ale proces získání dotace jako velmi složitý. Obce využívají podpory ze strany místních akčních skupin nejen k rozvoji obce jako takové, ale i k podpoře a rozvoji spolkové činnosti, malých podnikatelů a zemědělců, cestovního ruchu a také k udržení některých místních tradic a zvyků. Fakt, že se místní akční skupiny velmi aktivně podílejí na regionálním rozvoji, byl potvrzen i tím, že svou činností umožňují i spolupráci s místními subjekty či lokálními aktéry. Rozvíjí tak regionální spolupráci ve smyslu propojení či spojení se s místními aktéry, při pořádání společenských, kulturních, vzdělávacích nebo sportovních akcí.

I přes to, že MAS Podlipansko i MAS Lípa pro venkov se výrazně podílejí na zkvalitňování lidského života, tak v nadpoloviční většině lidí nemají vůbec představu, čím konkrétně se místní akční skupiny zabývají.

Obyvatelé z obcí, které spadají do územní působnosti MAS Podlipansko, zaregistrovali značky s logem MAS Podlipansko, které se objevily na začátku a konci obce. Dokonce ve většině případů vědí, že tyto značky označují jakýsi podlipanský region. Obyvatelé obou vybraných místních akčních skupin vedou v povědomí, že se v jejich obci něco děje, například že se mění okna na budově sokolovny nebo, že se staví dětské hřiště či probíhá rekonstrukce školy, ale leckdy už neví, kdo všechno se na takovýchto akcích podílí. Lidé nevědí, že za většinou realizovaných projektů stojí právě místní akční skupiny, že dění v jejich obci není jen iniciativa a investice ze strany obce.

Docházím tedy k závěru, že MAS by se měly snažit o větší sebepropagaci a zvýšit tím informovanost občanů ve svých regionech. Podle provedené statistické závislosti vědomostí respondentů na jejich vzdělání, by se MAS měly zaměřit především na občany se základním a středoškolským vzděláním. V mnoha obcích jako například v Zásmukách funguje pravidelné měsíční nebo čtvrtletní vydávání regionálního deníku, v Zásmukách je tento regionální tisk nazýván „Zásmucký zpravodaj“ a je vydáván každé čtvrtletí. Toto je mož-

no využít jako jednu z možností, jak by se mohly MAS dostat více do podvědomí obyvatel svého regionu. Místní akční skupiny by mohly psaním do tohoto tisku zvýšit informovanost občanů dané obce o tom, čím se zabývají, a zároveň by zde mohly informovat o svých již realizovaných či právě připravovaných projektech.

Za účelem podpory regionu, spolkových činností a drobných podnikatelů by mohly místní akční skupiny pořádat seminář nejen pro úspěšné žadatele, ale také pro ty co ve výzvách se svým projektem neuspěli. Díky vzniklé diskuzi by se mohli žadatelé srozumitelně dozvědět chyby či důvody, jejichž zásluhou nebyli ve výzvách úspěšní. MAS by jim tak pomocí diskuze mohly poskytnout zpětnou vazbu a rady proto, aby byli v příštích výzvách úspěšní.

Díky spolupráci obce a místních akčních skupin se realizují projekty, na které by jinak samotná obec neměla dostatek sil, časového fondu a především dostatek finančních prostředků. Jak se již ukázalo, místní akční skupiny jsou velice přínosné organizace, které pomáhají nejen drobným podnikatelům, spolkům a obcím, ale také svou činností zkvalitňují životy všech obyvatel daného regionu.

7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Odborné knihy a elektronické články

FIALA, Vlastimil a Blanka ŘÍCHOVÁ. *Úloha politických aktérů v procesu decentralizace*. Praha: Moneta-FM ve spolupráci s katedrou politologie a společenských věd Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a katedrou politologie Institutu politologických studií Univerzity Karlovy v Praze, 2002, 616 s. ISBN 80-900-9658-1.

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2000, 374 s. ISBN 80-246-0139-7.

MAIER, Karel. *Udržitelný rozvoj území*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012, 253 s. ISBN 978-80-247-4198-7.

WOKOUN, René. *Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008, 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

WOKOUN, René, Pavel MATES a Jaroslava KADEŘÁBKOVÁ. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011, 474 s. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-304-9.

ZAJDA, Katarzyna. Problems of functioning of Polish local action groups from the perspective of the social capital concept. *Eastern European Countryside: Social Sciences: Geography, Planning and Development Social Sciences: Sociology and Political Science*. Toruń, Polsko: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2014-01-1, **20**(1): 73-97. DOI: 10.2478/eec-2014-0004. ISSN 2300-8717. Dostupné také z: <http://www.degruyter.com/view/j/eec.2014.20.issue-1/eec-2014-0004/eec-2014-0004.xml>

ŽIŽKA, Miroslav. *Hospodářský rozvoj regionů: vymezení funkčních regionů, významné socioekonomické faktory, regionální odolnost a inovační intenzita*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2013, 224 s., [8] s. obr. příl. ISBN 978-80-7431-131-4.

Zákony a webové stránky

ČR. Zákon č. 248/2000. *O podpoře regionálního rozvoje*. 2000.

MAS LÍPA pro VENKOV, Z. S. *MAS Lípa pro venkov* [online]. Zbraslavice, 2014 [cit. 2015-01-17]. Dostupné z: <http://www.lipaprovenkov.cz>

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Místní akční skupiny* [online]. Praha, 2015, 2009-2015 [cit. 2015-01-10]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/mistni-akcni-skupiny>

NS MAS ČR, O. S. *Národní síť Místních akčních skupin České republiky* [online]. Praha, 2015, 2015 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: www.nsmas.cz

MINISTERSTVO pro MÍSTNÍ ROZVOJ. *Podpora regionu a cestovní ruch: Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020* [online]. Praha, 2013, 12. 07. 2013 [cit. 2015-08-20]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-CR-2014-2020>

MAS PODLIPANSKO, O. P. S. *Portál regionu Podlipansko* [online]. Pečky, 2014 [cit. 2015-01-17]. Dostupné z: <http://mas.podlipansko.cz/>

STŘEDOČESKÝ KRAJ. *Středočeský kraj* [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: <https://www.kr-stredocesky.cz>

TJ SOKOL ZÁSMUKY. *TJ Sokol Zásmyky* [online]. Zásmyky, 2009, 2015 [cit. 2015-11-17]. Dostupné z: <http://www.tjsokolzasmuky.cz/site/>

UHLÍŘSKÉ JANOVICE. *Uhlířské Janovice: Titulní stránka* [online]. Uhlířské Janovice, 2010, 13.11.2015 [cit. 2015-11-17]. Dostupné z: <http://www.uhlirskejanovice.cz/>

ZÁSMUKY OFICIÁLNÍ STRÁNKA MĚSTA. *Oficiální stránky města* [online]. Zásmyky, 2015, 2015 [cit. 2015-11-17]. Dostupné z: <http://www.zasmuky.cz/>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Členská základna NS MAS ČR (Zdroj: NS MAS ČR).....	24
--	----

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Dělení regionů do jednotek NUTS v ČR.....	11
Tabulka 2 Zakladatelé obecně prospěšné společnosti	34
Tabulka 3 Zástupci soukromého sektoru	39
Tabulka 4 Zástupci veřejného sektoru	40
Tabulka 5 Realizované projekty MAS.....	41
Tabulka 6 Rozpočet projektu Ovocná stezka	43
Tabulka 7 Povědomí občanů o projektech MAS	46
Tabulka 8 Základní údaje pro test dobré shody	47
Tabulka 9 Dosazené četnosti	47
Tabulka 10 Dosazené výsledky testu dobré shody	48

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 MAS podle právní formy.....	32
Graf 2 Zaměření MAS v regionu	53

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČR – Česká republika

EU – Evropská Unie

ERDF – Evropský fond regionálního rozvoje (European Regional Development Fund)

ESIF – Evropský strukturální a investiční fond (European Structural & Investment Funds)

CHKO – Chráněná krajinná oblast

IROP – Integrovaný regionální operační program

MAS – místní akční skupina

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

NS MAS – Národní síť místních akčních skupin 55

OP – operační program

PRV – Program rozvoje venkova

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 Otázky pro řízený rozhovor s představiteli vybraných obcí.....	61
Příloha č. 2 Dotazník pro terénní šetření	62
Příloha č. 3 Vzorce pro výpočet a sílu statistické závislosti.....	64

Příloha č. 1 Otázky pro řízený rozhovor s představiteli vybraných obcí

Otázky pro řízený rozhovor s představiteli obcí:

- 1) Myslíte si, že členství obce v MAS je pro vaši obec přínosem?
- 2) Co konkrétně pokládáte za takový přínos?
- 3) Žádala někdy vaše obec MAS o dotaci? Pokud ano, úspěšně či neúspěšně a na jaký projekt?
- 4) Myslíte si, že byl projekt, na který byla dotace od MAS použita přínosný? Pokud ano, v čem vidíte přínos?

Příloha č. 2 Dotazník pro terénní šetření

Dotazník pro terénní šetření:

1. Víte co je to Místní akční skupina?

- ano
- ne
- nevím přesně, ale už jsem o ní slyšel/a

2. Jaká MAS působí ve vašem regionu?

- MAS Podlipansko
- MAS Lípa pro venkov
- nevím

3. Jste si vědomi, čím konkrétně se MAS zabývají?

- ano
- něco málo jsem zaslechl/a
- ne

4. Můžete uvést nějaký konkrétní projekt či nějakou akci, na které se MAS ve vašem regionu podílela?

.....
.....
.....

5. Myslíte si, že by se MAS ve vašem regionu mohla více zaměřit na:

- vzdělání
- kulturu
- životní prostředí
- sport
- není potřeba, jsem spokojen se zaměřením MAS
- jiné

6. Pokud se ve vaší obci či regionu pořádají akce, jaké akce se nejraději účastníte?

- sportovní
- kulturní
- vzdělávací
- jiné
- všech
- žádné

7. Jste muž či žena?

- muž
- žena

8. Kolik vám je let?

- do 18 let
- 19-30
- 31-55
- 56+

9. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- základní
- střední bez maturity
- střední zakončené maturitou
- vysokoškolské

10. ve které obci žijete?

.....

Příloha č. 3 Vzorce pro výpočet a sílu statistické závislosti

Vzorce pro výpočet a sílu statistické závislosti:

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^s \frac{(n_{ij} - n_{oj})^2}{n_{oj}}$$

$$Cn = \frac{c}{Cmax}$$

$$Cn = \frac{0,541264125}{0,8165}$$

$$Cmax = \sqrt{\frac{r-1}{r}}$$

$$Cmax = \sqrt{\frac{3-1}{3}}$$

$$C = \sqrt{\frac{\chi^2}{227 + \chi^2}}$$

$$C = \sqrt{\frac{94,0599 \chi^2}{227 + 94,0599 \chi^2}}$$